

การออกแบบภาพประกอบวิถีชีวิตชาวอีสานโดยเทคนิควัสดุผ้า
“ ชูงอีสาน ”

ISAN CULTURE AND WAY OF LIFE, ILLUSTRATION DESIGN
BY USING CLOTHES TECHNIQUE PROJECT

นางสาวสุพัตรา คະอะนันท์

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศิลป์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2557

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบอนุญาตศิลปนิพนธ์

การออกแบบภาพประกอบวิถีชีวิตชาวอีสานโดยเทคนิควัสดุผ้า “ รุ่งอีสาน ”

ISAN CULTURE AND WAY OF LIFE, ILLUSTRATION DESIGN

BY USING CLOTHES TECHNIQUE PROJECT

นางสาวสุพัตรา คะอะนันท์

MISS SUPATTRA KA-A-NAN

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

อนุมัติให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชานิสิตศิลป์

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์ ทศศิริ พันธุเสวี วันที่ ๒ ๗.๖.๕๘

(อาจารย์ทรงศิริ พันธุเสวี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อศิลปนิพนธ์ การออกแบบภาพประกอบวิถีชีวิตชาวอีสานโดยเทคนิควัสดุผ้า
" รุ่งอีสาน "

ISAN CULTURE AND WAY OF LIFE, ILLUSTRATION DESIGN
BY USING CLOTHES TECHNIQUE PROJECT

ชื่อ นางสาวสุพัตรา คະอะนันท์

สาขาวิชา นิเทศศิลป์

คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2557

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ทรงศิริ พันธุ์เสวี

บทคัดย่อ

วิถีชีวิตชาวอีสานในอดีต เดิมบรรพบุรุษของชาวอีสานมาจากหลวงพระบางและเวียงจันทร์ วัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ได้ถูกสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุ พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ทางภาคอีสานนั้นมีความแห้งแล้ง ขาดแคลนทรัพยากรต่างๆ แต่สำหรับคนอีสานนั้นถือเป็นดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์ ภัยทางธรรมชาติมีน้อย มีสภาพภูมิอากาศที่ดี

วิถีชีวิตของชาวอีสานดูธรรมดาและเรียบง่าย แต่แฝงไปด้วยมนต์เสน่ห์ของวิถีและการดำเนินชีวิตที่ติดตรึงอยู่ในใจ มีความสุข มีศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ คนอีสานมีจิตใจดี เอื้อเฟื้อต่อกันและกัน อาหารการกินอุดมสมบูรณ์ มีท้องทุ่งท้องนา สัตว์ป่า สัตว์น้ำจำนวนมาก ดังนั้นดินแดนอีสานจึงมากล้นไปด้วยเอกลักษณ์ และมนต์เสน่ห์ของ ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ศิลปหัตถกรรม อาหาร ที่ถูกสืบทอดมายังรุ่นสู่รุ่น ซึ่งในโครงการนี้ได้นำเอาวิถีชีวิตของชาวอีสานมานำเสนอไว้บางส่วน

กิตติกรรมประกาศ

ศิลปนิพนธ์โครงการออกแบบภาพประกอบวิถีชีวิตชาวอีสานโดยเทคนิควัสดุผ้า ได้มีการศึกษาเรื่องราวของชุมชนอีสาน ประเพณีวัฒนธรรมอีสาน ศิลปหัตถกรรม สถาปัตยกรรม อาหารการกิน วิถีชีวิตการเป็นอยู่ของชาวอีสาน การศึกษาด้านการปักผ้าในหลายๆรูปแบบ นำมาดัดแปลงใส่ลงในผลงาน การทดลองทำงานตัวอย่างก่อนลงมือทำผลงานจริง ศึกษาเกี่ยวกับผ้าทอทางอีสานที่มาของลวดลายบนผ้า และนำมาลวดลายของท้องถิ่นมาดัดแปลงรวมกับการออกแบบมาใส่ลงในผลงาน การดำเนินงานได้สำเร็จลุล่วงด้วยดีอย่างสมบูรณ์ โดยมีบุคคลหลายท่าน รวมถึงคณะครูอาจารย์และครอบครัวให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี ข้าพเจ้าผู้เป็นคนดำเนินงานศิลปนิพนธ์ฉบับนี้ ต้องขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ พิรพงษ์ พงษ์ประภาพันธ์ (ครูหนึ่ง) อาจารย์ที่ปรึกษาที่รับเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำในการทำงาน ให้คำปรึกษาทุกๆ ด้าน และช่วยดูแลจนการทำศิลปนิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์

ขอขอบคุณ อาจารย์ ทรงศิริ พันธุ์เสวี (ครูเต๋ว) อาจารย์ที่ปรึกษาที่รับเป็นที่ปรึกษาทางด้าน การตรวจดูความถูกต้องในการจัดทำหนังสือศิลปนิพนธ์ จนออกมาเสร็จอย่างสมบูรณ์

ขอขอบคุณ อาจารย์ พรรณศรี (ครูแดง) อาจารย์ ไพลบูรณ์ (ครูโก้) อาจารย์ เสริมสุข (ครูเจี๊ยบ) ครูโหน่ง ครูปู พี่กร พี่ไนต์ พี่เน้า ครูพี่โบว์ พี่กิน พี่แอม ที่ให้คำปรึกษาและคำชี้แนะตลอดการดำเนินงานทำศิลปนิพนธ์

ขอขอบคุณ คุณแม่ คุณพ่อ พี่สาว ครอบครัวใหญ่ ที่เป็นกำลังใจสำคัญ และช่วยในเรื่องทุนทรัพย์ในการทำศิลปนิพนธ์ และเป็นกำลังใจให้เสมอมา

ขอขอบคุณ พี่คารม เพื่อนปัก ที่ให้ผ้าทอผืนงามหลายผืนมาใช้ในการทำศิลปนิพนธ์

ขอขอบคุณ เพื่อนๆ พี่ๆ ที่เป็นกำลังใจ คอยถามไถ่ คอยให้คำปรึกษาในทุกๆ ด้าน

ขอขอบคุณ เพื่อนๆ นิเทศศิลป์ ที่คอยช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา เป็นกำลังใจให้กันและกัน ทนอดหลับอดนอนมาด้วยกันตลอด 4 ปี ที่เรียนกันมา ขอขอบคุณที่เป็นเพื่อนกัน

นางสาวสุพัทธรา คະอะนันท์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค - จ
สารบัญภาพประกอบ	ฉ - ช

บทที่

1	บทนำ	1
	1.1 ที่มาและความสำคัญของโครงการ	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
	1.3 ขอบเขตของโครงการ	2
	1.4 กลุ่มเป้าหมายของโครงการ	2
	1.5 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย	2
2	วิธีการดำรงชีวิตของชาวอีสาน	4
	2.1 วิถีอีสาน	4
	2.2 วัสดุผ้าในท้องถิ่นอีสาน	6
3	การออกแบบภาพประกอบ และลักษณะของธงอีสาน	14
	3.1 ภาพประกอบ	14
	3.2 ธงอีสาน	16
	3.3 ตัวอย่างผลงานทดลอง	24
	3.4 ตัวอย่างแนวทางของงาน	27
4	การวิเคราะห์และสรุปข้อมูลเบื้องต้น	29
	4.1 สรุปขอบเขตโครงการ	29
	4.1.1 ข้อมูลเบื้องต้น	29
	4.1.2 วิธีการนำเสนอข้อมูล	30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.3	ขอบเขตโครงการ	30
4.2	แนวทางในการออกแบบ	31
5	การออกแบบ	32
5.1	ชื่อชิ้นงานและการออกแบบ	32
5.1.1	สินทรัพย์จากแผ่น (การทำไร่นา)	32
5.1.2	พื้นที่วัฒนธรรม (ประเพณีวัฒนธรรม)	36
5.1.3	อารยธรรมศาสนา (สถาปัตยกรรม)	39
5.1.4	หัตถาอิสาน (ศิลปหัตถกรรม)	41
5.1.5	อาหารวิจิตร (อาหารอิสาน)	43
6	ผลงานจริง	46
6.1	สินทรัพย์จากแผ่นดิน	46
6.1.1	ขั้นตอนการทำผลงาน	46
6.1.2	ผลงานจริงสินทรัพย์จากแผ่นดิน	49
6.2	พื้นที่วัฒนธรรม	51
6.2.1	ขั้นตอนการทำผลงาน	51
6.2.2	ผลงานจริงพื้นที่วัฒนธรรม	54
6.3	อารยธรรมศาสนา	57
6.3.1	ขั้นตอนการทำผลงาน	57
6.3.2	ผลงานจริงอารยธรรมศาสนา	59
6.4	หัตถาอิสาน	63
6.4.1	ขั้นตอนการทำผลงาน	63
6.4.2	ผลงานจริงหัตถาอิสาน	64
6.5	อาหารวิจิตร	66
6.5.1	ขั้นตอนการทำผลงาน	66
6.5.2	ผลงานจริงอาหารวิจิตร	67
7	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	71

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม	72
ประวัติผู้วิจัย	73

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
2.1 กี่หรือหูกทอผ้า	7
2.2 กระสวย	8
2.3 กระสวย	8
2.4 หลอดด้าย	9
2.5 หลอดด้าย	9
2.6 ฟ้ายืด	10
2.7 ฟ้ายืด	10
2.8 ฟ้ายัดหมี่	11
2.9 ฟ้ายัดหมี่	12
2.10 ฟ้าย้อมคราม	13
2.11 ฟ้าย้อมคราม	13
3.1 ลักษณะของธงอีสาน	18
3.2 ลักษณะของธงอีสาน	19
3.3 ลักษณะของธงอีสาน	20
3.4 ลักษณะของธงอีสาน	20
3.5 ลักษณะของธงอีสาน	21
3.6 ลักษณะของธงอีสาน	21
3.7 ลักษณะของธงอีสาน	22
3.8 ลักษณะของธงอีสาน	23
3.9 ลักษณะของธงอีสาน	23
3.10 ลักษณะของธงอีสาน	24
3.11 ตัวอย่างงานทอทอง	24
3.12 ตัวอย่างงานทอทอง	25
3.13 ตัวอย่างงานทอทอง	25
3.14 ตัวอย่างงานทอทอง	26
3.15 ตัวอย่างงานทอทอง	26
3.16 ตัวอย่างงานทอทอง	26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.17 ตัวอย่างงานทดลอง	26
3.18 ลักษณะแนวทางของงาน	27
3.19 ลักษณะแนวทางของงาน	27
3.20 ลักษณะแนวทางของงาน	28
3.21 ลักษณะแนวทางของงาน	28
5.1 แบบร่างรูป ก้อนเมฆ ฝน ที่กำลังตกลงมา	33
5.2 แบบร่างก้อนเมฆ ฝน ที่กำลังตกลงมา	33
5.3 แบบร่างหยดฝน	33
5.4 แบบร่างปลาในน้ำ	34
5.5 แบบร่างต้นข้าวในทุ่งนา	34
5.6 แบบร่างคนปักข้าว	34
5.7 แบบร่างโดยรวม	35
5.8 แบบร่างผิตาโขนครั้งแรก	36
5.9 แบบร่างครั้งที่สอง	37
5.10 แบบร่างผิตาโขนครั้งแรก	38
5.11 แบบร่างยอดฉัตร	39
5.12 แบบร่างพญานาค สัตว์ในตำนานของชาวอีสาน	39
5.13 แบบร่างพระธาตุพนม	40
5.14 แบบร่างเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง	41
5.15 แบบร่างกองใส่ข้าว	42
5.16 แบบร่างเครื่องจักสาน ข้องใส่ปลา ข่ายดักปลา	42
5.17 แบบร่างโดยรวม	42
5.18 แบบร่าง หน่อไม้และแกงเห็ด	43
5.19 แบบร่าง ส้มตำ, ถั่วฝักยาว, มะละกอ, พริก, มะนาว, กระเทียม, ปลาสุ้า	44
5.20 แบบร่างโดยรวม	45
6.1 ขั้นตอนการปัก	46
6.2 ขั้นตอนการปัก	47
6.3 ผลงานจริงสินทรัพย์จากแผ่นดิน	48
6.4 ผลงานจริงสินทรัพย์จากแผ่นดิน	49
6.5 ผลงานจริงสินทรัพย์จากแผ่นดิน	49
6.6 ผลงานจริง สินทรัพย์จากแผ่นดิน	50

เอกสารนี้เป็นเอกสารทงสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษา

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.7 ผลงานจริง สินทรัพย์จากแผ่นดิน	50
6.8 ขั้นตอนการปัก	51
6.9 ขั้นตอนการปัก	52
6.10 ขั้นตอนการปัก	53
6.11 ผลงานจริง พื้นถิ่นวัฒนธรรม	54
6.12 ผลงานจริง พื้นถิ่นวัฒนธรรม	55
6.13 ผลงานจริง พื้นถิ่นวัฒนธรรม	55
6.14 ผลงานจริง พื้นถิ่นวัฒนธรรม	56
6.15 ผลงานจริง พื้นถิ่นวัฒนธรรม	56
6.16 ขั้นตอนการปัก	57
6.17 ขั้นตอนการปัก	58
6.18 ผลงานจริง อารยธรรมศาสนา	59
6.19 ผลงานจริง อารยธรรมศาสนา	60
6.20 ผลงานจริง อารยธรรมศาสนา	60
6.21 ผลงานจริง อารยธรรมศาสนา	61
6.22 ผลงานจริง อารยธรรมศาสนา	61
6.23 ผลงานจริง อารยธรรมศาสนา	62
6.24 ผลงานจริง อารยธรรมศาสนา	62
6.25 ขั้นตอนการปัก	63
6.26 ผลงานจริง หัตถาอิสาน	64
6.27 ผลงานจริง หัตถาอิสาน	65
6.28 ผลงานจริง หัตถาอิสาน	65
6.29 ขั้นตอนการปัก	66
6.30 ผลงานจริง อาหารวิจิตร	67
6.31 ผลงานจริง อาหารวิจิตร	68
6.32 ผลงานจริง อาหารวิจิตร	68
6.33 ผลงานจริง อาหารวิจิตร	69
6.34 ผลงานจริง อาหารวิจิตร	69
6.35 ผลงานจริง อาหารวิจิตร	70
6.36 ผลงานจริง อาหารวิจิตร	70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของโครงการ

วิถีการดำรงชีวิตของชาวอีสานรวมถึงประเพณีและวัฒนธรรม นั้นได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมที่มีความหลากหลายผสมผสานกับการดำเนินชีวิตสะท้อนความเป็นอยู่ของชาวอีสานออกมา โดยเฉพาะศาสนาซึ่งมีอิทธิพลต่อประเพณีวัฒนธรรมและวิถีการใช้ชีวิตของชาวอีสานอย่างมาก การประพฤติปฏิบัติที่คนส่วนใหญ่ยึดถือเป็นแบบแผนสืบต่อกันมายังรุ่นสู่รุ่น

เนื่องด้วยข้าพเจ้ามีความชื่นชอบการทำงานฝีมือประดิษฐ์ประคอย และมีความสนใจงานด้านการปักผ้างานวัสดุจากผ้า และในทางภาคอีสานซึ่งมีการทอผ้าเป็นเอกลักษณ์ของตนเองอยู่แล้ว ดังคำกล่าวที่ว่า “ ยามว่างจากงานในนาผู้หญิงทอผ้าผู้ชายจักสาน ” เป็นคำกล่าวที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีการดำรงชีวิตและสังคมของชาวอีสาน ผ้าทอสามารถทอได้หลากหลายอย่าง เป็นได้ทั้งเครื่องนุ่งห่ม เช่น “ ผ้านุ่ง ” ซ่ง “ กางเกง ” เครื่องนอน เครื่องใช้ถวายพระในงานบุญประเพณีต่างๆ สาเหตุสำคัญในการทอผ้าของชาวอีสานก็เพื่อใช้ประโยชน์เป็นเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในครัวเรือน และการทอผ้าตามความเชื่อถือความศรัทธาในพระพุทธศาสนาการทอเพื่อสำหรับทำหมอนถวายพระ ผ้าพระเวสส์ ผ้าห่อคัมภีร์ใบลาน ธงหรือธง ถวายพระในงานบุญประเพณีต่างๆ ที่สืบต่อกันมา

ดังนั้นจึงอยากนำวัสดุผ้าที่มีในท้องถิ่นอีสานมาผสมผสานกับวิถีการดำรงชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมของชาวอีสานและงานกราฟิก มาทำสร้างสรรค์ผลงานเป็นภาพประกอบลงบนผืนผ้า เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีการดำรงชีวิตและประเพณีวัฒนธรรมอีสาน สาเหตุที่นำเทคนิควัสดุผ้ามาใช้ในงานภาพประกอบเพราะวัสดุผ้าให้อารมณ์ความรู้สึก ความเป็นพื้นบ้านมีเรื่องราวความเป็นท้องถิ่นของอีสานชัดเจน ประกอบกับชาวอีสานได้มีการทอผ้าที่ใช้ประโยชน์ในการนุ่งห่ม เครื่องครัวเรือน และทอผ้าเพื่อถวายพระในงานบุญตามประเพณีต่างๆอยู่แล้วและเพื่อแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นของชาวอีสาน

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.2.1 เพื่อศึกษาวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาวอีสาน
- 1.2.2 เพื่อศึกษาผ้าทอของชาวอีสานในท้องถิ่น
- 1.2.3 เพื่อศึกษาลวดลายบนผ้าทอแล้วนำมาประยุกต์ใช้ในชิ้นงาน
- 1.2.4 เพื่อศึกษาวิธีการปัก ตัด เย็บ เกี่ยวกับผ้า ศึกษาวิธีการใหม่ๆ นำมาสร้างสรรค์ในผลงาน

1.3 ขอบเขตของโครงการ

- ออกแบบภาพประกอบบนผืนผ้า เป็นรูปอีสาน จำนวน 5 ชิ้น
- ขนาด 25 x 120 cm.

การจัดแบ่งประเด็นของเนื้อหา ได้แก่

- สันทรายจากแผ่นดิน (การทำไร่ทำนา)
- พื้นถิ่นวัฒนธรรม (ประเพณีวัฒนธรรม)
- อารยธรรมศาสนา (สถาปัตยกรรม พระธาตุพนม)
- หัตถอาชีวน (ศิลปหัตถกรรม)
- อาหารวิจิตร (อาหารการกิน)

1.4 กลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กลุ่มบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในภูมิภาคอีสาน ที่มีความสนใจในด้านวิถีการดำรงชีวิตของชาวอีสาน และมีความสนใจในงานผ้างานหัตถกรรมทางอีสาน งานฝีมือ มีความสนใจและต้องการเรียนรู้ในเอกลักษณ์ ประเพณี วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชาวอีสาน

1.5 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย

1.5.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูล

- 1.5.1.1 วิถีชีวิตและประเพณี วัฒนธรรมทางภาคอีสาน
- 1.5.1.2 การศึกษาประเภทของผ้าที่สามารถนำมาใช้ในงาน
- 1.5.1.3 เอกลักษณ์และวัสดุในท้องถิ่น
- 1.5.1.4 การออกแบบภาพประกอบโดยใช้วัสดุผ้า
- 1.5.1.5 การจัดองค์ประกอบภาพ
- 1.5.1.6 การเลือกใช้สีให้สอดคล้องและแสดงถึงความเป็นอีสาน

1.5.2 วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

- 1.5.2.1 สรุปหัวข้อออกเป็นหมวดหมู่
- 1.5.2.2 เรียงลำดับขั้นตอนในการทำงาน
- 1.5.2.3 ศึกษาการนำวัสดุผ้ามาใช้ในงานให้เหมาะสม
- 1.5.2.4 รวบรวมผ้าในท้องถิ่นของชาวอีสาน
- 1.5.2.5 กำหนดตารางเวลาในการทำงาน

1.5.3 แนวทางการออกแบบ

- 1.5.3.1 ศึกษาวิธีการใช้วัสดุผ้า การนำมาปักให้เกิดลวดลายต่างๆ
- 1.5.3.2 การนำวัสดุที่มีในท้องถิ่น มาสร้างสรรค์ประกอบกันให้เกิดเป็นผลงานขึ้นมา
- 1.5.3.3 ศึกษาการเลือกใช้โทนสี ที่บ่งบอกความเป็นอีสาน
- 1.5.3.4 นำลวดลายของอีสานมาดัดแปลงใช้ในผลงาน

บทที่ 2

วิธีการดำรงชีวิตของชาวอีสาน

2.1 วิธีอีสาน

ดินแดนของชาวอีสานมีวิธีการดำรงชีวิตที่มีความหลากหลายทั้งทางด้านความเชื่อ ประเพณี และ วัฒนธรรม มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีความสงบสุขมีศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ มีจิตใจ โอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อต่อกัน ความโหดร้ายของดินฟ้าอากาศ ภูมิประเทศที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ท่ามกลางความแร้นแค้น จึงเป็นตำนานของชนอีสานเกี่ยวกับการต่อสู้เพื่อเอาตัวรอด จนกลายเป็นวิถีชีวิต และความเชื่อ ภาคอีสานจึงอุดมไปด้วยเอกลักษณ์ทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ศิลปะ หัตถกรรม ซึ่งแต่ละจังหวัด และสถานที่อาจมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันไปตามลักษณะพื้นที่ ซึ่งลูกหลาน ชาวอีสานควรภาคภูมิใจเผยแพร่วัฒนธรรม และอนุรักษ์เอาไว้ให้มีอยู่ในสังคมต่อไป แต่อย่างไรก็ตามทั้งหมดคือวิถีชีวิตแห่งชาวอีสาน ที่จะคงอยู่ต่อไปนานเท่านาน

2.1.1 การทำไร่ทำนา

วิถีชีวิตของชนอีสานสมัยก่อนทุกคนรอบครัวจะต้องทำนาเพราะข้าวเป็นอาหารหลัก กว่า จะได้ข้าวมารกินและทำบุญนั้น จะต้องใช้เวลาตลอดทั้งปีและแรงงานคนจำนวนมาก ขั้นตอนการทำนา สมัยก่อนเช่น การไถ คราด หว่าน ดำ เกี่ยว ฟาดข้าว ต่ำข้าว เนื่องจากพื้นที่ของภาคอีสานเป็นที่ราบสูง และมีเชิงเขาอยู่ทั่วไปจึงเหมาะที่จะปลูกพืชไร่ ได้แก่ ไร่ข้าวโพด มันสำปะหลัง ฝ้าย เป็นต้น

2.1.2 ประเพณีวัฒนธรรม

ประเพณีนั้นส่วนมากได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกที่เข้าสู่สังคม รับเอาแบบปฏิบัติที่หลากหลายเข้ามาผสมผสานในการดำเนินชีวิตประเพณีจึงเรียกได้ว่าเป็น วิถีแห่งการดำเนินชีวิตของสังคมโดยเฉพาะศาสนาซึ่งมีอิทธิพลต่อประเพณีไทยมากวัดวาอารามต่างๆในประเทศไทย สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย และชี้ให้เห็นว่าชาวไทยให้ความสำคัญในการบำรุงพุทธศาสนาด้วยศิลปกรรมที่งดงามเพื่อใช้ในพิธีกรรมทางศาสนาตั้งแต่โบราณกาล

ประเพณีผีตาโขน เป็นการละเล่นที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อบวงสรวงบูชา วิญญาณผีบรรพชน ที่มีกลุ่มชนชาติพันธุ์ไท-ลาว เชื่อกันว่าบรรพชน คือ ต้นตระกูลเผ่าพันธุ์ผู้ที่สร้างบ้านแปงเมือง บรรพชนเมื่อตายเป็นผีจึงเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่น่าเกรงขาม มีอำนาจที่จะคลั่งบันดาลให้ความอุดมสมบูรณ์ หรือความหายนะแก่บ้านเมืองได้ เพื่อเป็นการแสดงความเคารพ ศรัทธา และเพื่อความอุดมสมบูรณ์พูนสุขของบ้านเมือง เมื่อถึงงานบุญประเพณีสำคัญ ๆ ตามฮีตประเพณี จึงจะต้องทำการละเล่นเต้นฟ้อนผีตาโขนเพื่อเซ่นสรวงบูชาให้เป็นที่ ถูกอกถูกใจแก่ผีบรรพชน การละเล่นผีตาโขนจึงเป็นการละเล่นที่มีมาแต่โบราณ และผ่านการสืบทอดทางพิธีกรรมเป็นสายยาวจากรุ่นต่อรุ่นมาจนถึงปัจจุบัน ผีตาโขนจึงเป็นการละเล่นส่วนหนึ่งในงานบุญหลวงของอำเภอด่านซ้าย หรือเมืองด่านซ้าย ในอดีต นับเป็นการละเล่นที่นำไปให้เกิดความสนุกสนานและความบันเทิงเป็นหลัก

2.1.3 สถาปัตยกรรม

รูปแบบสถาปัตยกรรมมีความเกี่ยวเนื่องในทางพระพุทธศาสนา ยังคงได้รับอิทธิพลสืบเนื่องต่อกัน โดยเฉพาะรูปแบบของ “ พระธาตุ ” แต่เนื่องจากภูมิภาคอีสานเป็นสิ่งแวดลุ่มใหม่สำหรับผู้ที่อยู่พหุมาสร้างบ้านแปงเมืองในยุคหนึ่ง จึงจำเป็นต้องปรับวิถีการดำเนินชีวิตใหม่ให้สอดคล้องกัน รูปแบบทางสถาปัตยกรรมจึงต้องถูกปรับเปลี่ยนไปด้วย วัดเป็นสถาบันทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยอาคาร หรือสิ่งก่อสร้างภายในกำแพงหรือรั้วล้อมพื้นที่รูปสี่เหลี่ยม มีประตู ทางเข้าเกือบทุกด้าน ขึ้นอยู่กับด้านใดของวัดติดกับเขตที่พักอาศัยของชาวบ้านก็จะมีประตูทางเข้าในด้านนั้น 1 หรือ 2 ประตู ภายในวัดมีอาคารใช้สอยในภารกิจของสงฆ์ และในการประกอบพิธีทำบุญทำกุศลตามประเพณีของชาวบ้าน

พระธาตุพนม เป็นพุทธเจดีย์ที่บรรจุพระอัฐธาตุ (กระดูกส่วนพระอูระ) ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีรูปทรงสี่เหลี่ยม ประดับตกแต่งด้วยศิลปลวดลายอันวิจิตร ประณีตทั้งองค์ มีความหมายทางพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง ประดิษฐานอยู่ ณ วัดพระธาตุพนม-รวมหาวิหาร ตำบลธาตุพนม อำเภธาตุพนม จังหวัดนครพนม

2.1.4 ศิลปหัตถกรรม

ศิลปหัตถกรรมของภาคอีสานเป็นที่ยอมรับของคนไทยทุกภาคในประเทศ เช่น ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ผ้าไหม งานศิลปหัตถกรรมที่สำคัญได้แก่ เครื่องปั้นดินเผาส่วนใหญ่จะเป็นภาชนะสำหรับการใช้สอย เช่น หม้อหุงข้าว หม้อนึ่งข้าว โองน้ำ เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง และกระถางปลูกต้นไม้ กระเบื้องมุงหลังคา เครื่องจักสาน อุปกรณ์จับสัตว์น้ำและบก

2.1.5 อาหารการกิน

สภาพภูมิศาสตร์ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภาคอีสานมีผลต่ออาหารการกินของคนท้องถิ่นมาก เนื่องจากพื้นที่บางแห่งแห้งแล้ง วัตถุดิบที่นำมาประกอบอาหารซึ่งหาได้ตามธรรมชาติส่วนใหญ่ได้แก่ ปลา แมลงบางชนิด พืชผักต่างๆ การนำวิธีการถนอมอาหารมาใช้เพื่อรักษาอาหารไว้กินนานๆ จึงเป็นส่วนสำคัญในการดำรงชีพของคนอีสาน ชาวอีสานจะมีข้าวเหนียวหนึ่งเป็นอาหารหลัก เช่นเดียวกับภาคเหนือ ที่มาของรสชาติอาหารอีสาน เช่น อาหารพื้นบ้านอีสานส่วนใหญ่แล้วจะมีรสชาติไปทางเผ็ด เค็ม และเปรี้ยว เผ็ดได้จากพริกสดและพริกแห้ง รสเปรี้ยวได้จากมะกอก ส้มมะขาม และมดแดง เครื่องปรุงอาหารอีสานที่สำคัญและแทบขาดไม่ได้เลย คือ ปลาร้า ซึ่งที่เกิดจากภูมิปัญญาด้านการถนอมอาหารของบรรพบุรุษของชาวอีสาน ชาวอีสานทุกครัวเรือนต้องมีปลาร้าไว้ประจำครัว เพราะปลาร้าใช้เป็นส่วนประกอบหลักของอาหารได้ทุกประเภท

2.2 วัสดุผ้าในท้องถิ่นชาวอีสาน

ยามว่างจากงานในนา “ผู้หญิงทอผ้า ผู้ชายจักสาน” เป็นคำกล่าวที่สะท้อนให้เห็นสภาพการดำรงชีวิต และสังคมของชาวอีสาน ดังนั้นการทอผ้าจึงเป็นงานสำคัญของผู้หญิง ผ้าที่ทอจะใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม ได้แก่ เสื้อ ชิ้น (ผ้าถุง) ช่ง (กางเกง) โสร่ง ผ้าขาวม้า ผ้าคลุมไหล่ เครื่องนอน หมอน มุ้ง ผ้าห่ม และเครื่องใช้ที่จะถวายพระในงานบุญประเพณีต่าง ๆ เช่น ที่นอน หมอน ผ้าห่อคัมภีร์ ผ้ากราบ ผ้าพระเวสส์ ได้ดูบ้านแต่ละบ้าน จะกางหูกทอผ้ากันแทบทุกครัวเรือนโดยผู้หญิงในวัยต่างๆ จะสืบทอดกันมาผ่านการจดจำและการฝึกทำตั้งแต่วัยเด็ก การทอผ้าเป็นการเตรียมผ้าสำหรับการออกเรือน สำหรับหญิงวัยสาวทั้งการเตรียมสำหรับตนเองและเจ้าบ่าว และยังเป็นการวัดถึงความเป็นกุลสตรี เป็นแม่เห้แม่เรือนของหญิงชาวอีสาน

2.2.1 ผ้าที่ทอแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. ผ้าทอสำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน จะเป็นผ้าพื้นไม่มีลวดลายเพราะต้องการความทนทาน จึงทอด้วยฝ้ายย้อมสีตามต้องการ
2. ผ้าทอสำหรับโอกาสพิเศษ เช่น ใช้ในงานบุญประเพณีต่างๆ งานแต่งงานงานพิธีนร่าผ้าที่ทอจึงมักมีลวดลายที่สวยงามวิจิตรงดงามมีหลากหลายสีสัน

2.2.1.1 กี่หรือหูกทอผ้า

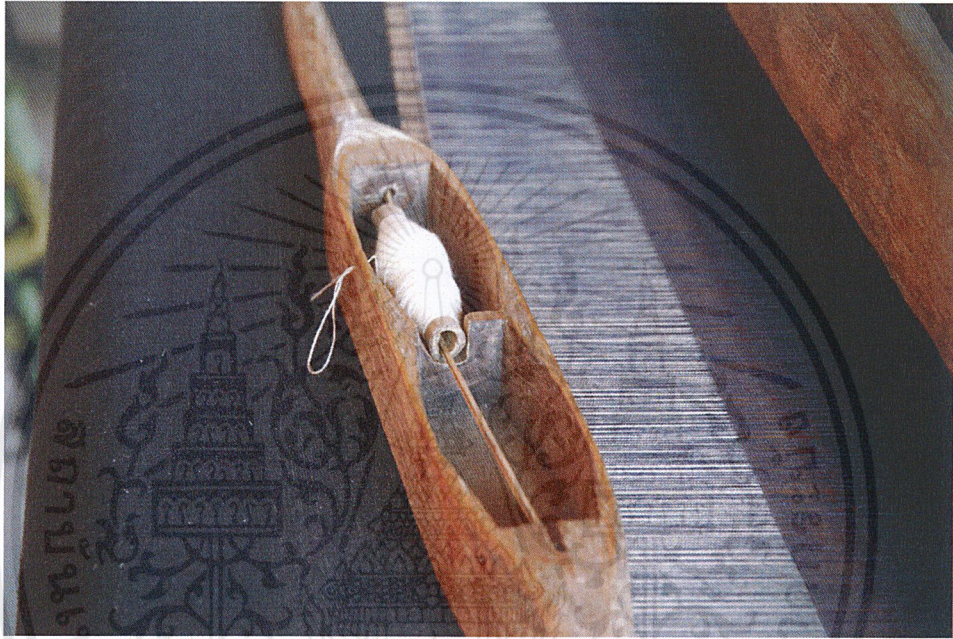
เครื่องมือที่สำคัญใช้ในการทอผ้า เรียกว่า กี่ทอผ้าหรือหูก เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้าที่พบโดยทั่วไป มี 2 ชนิด คือ กี่ตั้งและกี่ยระตุก ซึ่งประกอบด้วย กระจสวย หลอดด้าย ไม้เหยียบหูก ไม้หาบหูก ในสำหรับปั่นหลอด กงสำหรับใส่ใจด้าย พืม ผังสำหรับดึงผ้า หลักในการทอผ้า คือใช้หลักของการขัดกันของเส้นไหม ที่เรียกว่า เส้นยืนและเส้นพุ่ง

ภาพที่ 2.1 กี่หรือหูกทอผ้า

2.2.1.2 กระจสวย

ทำจากไม้เนื้อแข็ง ยาวประมาณ 1 ฟุต หัวหน้าทำยเรียววงอน ตรงกลางเป็นรางสำหรับใส่หลอดค้ายทางต่ำ (เส้นพุ่ง) เป็นเครื่องมือที่บรรจุหลอดไหมเส้นพุ่ง เพื่อนำเส้นไหมไปขัดกับเส้นไหมยืน เดิมมักจะทำด้วยไม้แต่ปัจจุบันทำด้วยไม้และพลาสติก

ภาพที่ 2.2 กระจสวย

ภาพที่ 2.3 กระจสวย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1.3 หลอดด้าย

หลอดด้ายนิยมทำจากเถาวัลย์ชนิดหนึ่ง เรียกว่า เครือไส้ตัน เครือไส้ตันนี้จะมีรูกลวงตลอด ตัดเป็นท่อนๆ ท่อนละประมาณ 3 นิ้ว อาจจะใช้ไม้อื่นๆก็ได้ที่มีรูตรงกลาง เช่น ลำปอกแก้ว เพื่อใช้ใส่ สอดยึดติดกับกระสวย ไม้นี้เรียกว่า ไม้ขอหลอด

ภาพที่ 2.4 หลอดด้าย

ภาพที่ 2.5 หลอดด้าย

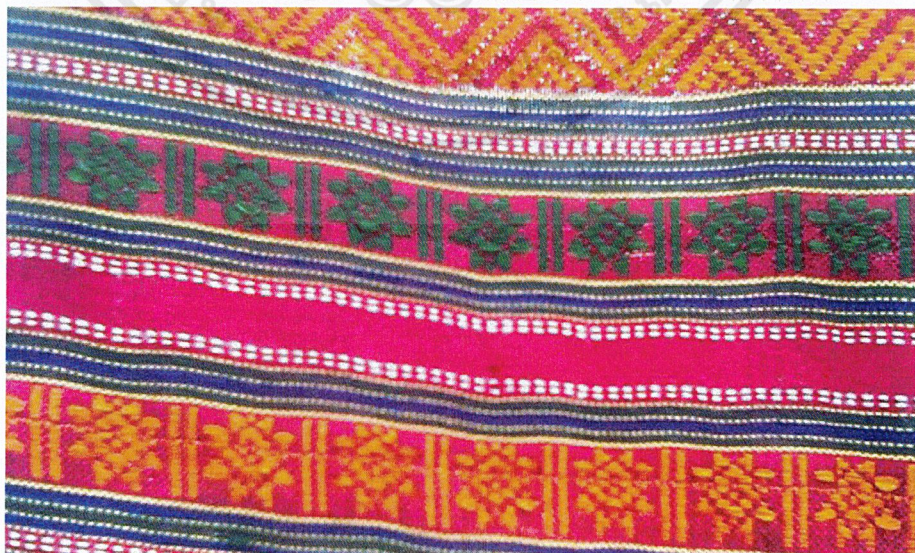
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 ประเภทของผ้าอีสานแบ่งตามเทคนิคการผลิต

2.2.2.1 ผ้าจิด เกิดจากการใช้ด้ายพุ่งพิเศษเพื่อไล่สีและลวดลายต่างจากสีพื้น โดยใช้ไม้ค้ำสำหรับทอลายจิดเรียกว่า “เขาก็บจิด” มีหน้าที่ยกด้ายเส้นยืนให้สลับกันเป็นลวดลายโดยลวดลายจิดมีลักษณะเหมือนกันตลอดหน้าผ้า ผ้าจิดมีความสัมพันธ์กับความเชื่อประเพณีท้องถิ่น จากลวดลายประกอบกับกรรมวิธีการผลิตมีวิธีการที่ซับซ้อน ใช้ความพยายามและความอดทนในการทอให้เป็นพื้นผ้า จึงถือว่าผ้าจิดเป็นของสูง

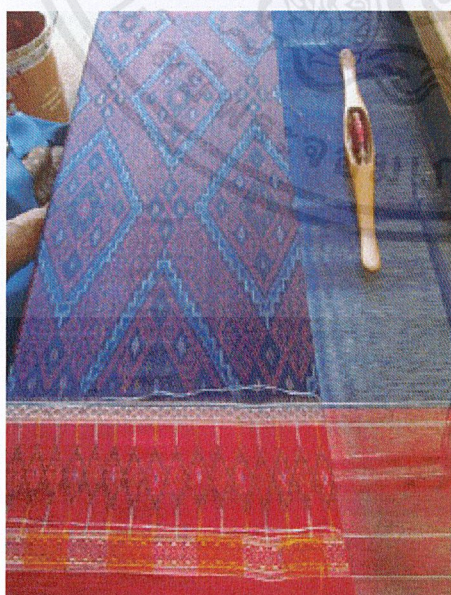
ภาพที่ 2.6 ผ้าจิด

ภาพที่ 2.7 ผ้าจิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2.2 **ผ้ามัดหมี่** เป็นการสร้างลวดลายโดยวิธีข้อมสี่ โดยออกแบบลวดลายก่อนข้อมสี่ ด้วยเส้นพุ่ง เตรียมลายกรอบไม้หน้ากว้างเท่ากับหน้ากว้างผ้า ออกแบบโดยใช้เชือกมัดส่วนที่ไม่ต้องการสีไว้แล้วนำมาข้อมสี่ก่อนนำมาทอ ลายผ้าของชาวผู้ไทมักทำเป็นลายหยักแหลม หรือเป็นลายคมๆ เหมือนฟันปลา เรียกตามภาษาท้องถิ่นว่า “หมี่กาบ” ได้แก่ลายกาบหลวง ลายตุ้ม ลายตุ้มมะจิบ ลายนาค และลายปราสาท

ภาพที่ 2.8 ผ้ามัดหมี่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2.3 ผ้าไหมแพรวาแต่เดิมหมายถึง ผ้าไหมผืนที่มีความยาวขนาด 1 วา ชาวภาพสิรินทร์ นิยมใช้เป็นผ้าสไบ ผ้าโพกหัว หรือผ้าพันคอ เฉพาะในโอกาสสำคัญเท่านั้น ซึ่งอาจจะแสดงถึงฐานะทางสังคมในแง่การมีผ้าสวยงาม มีคุณค่าเป็นสมบัติติดกาย เพราะผ้าแพรวาของชาวภูไทในจังหวัดภาพสิรินทร์นั้นมีลวดลายวิจิตรงดงาม ต้องใช้ความสามารถและเวลาในการทอมาก ด้วยเป็นลายผสมระหว่างลายชิดกับลายจก บางผืนจึงอาจต้องใช้เวลานานกว่า 3 เดือน เช่น ลายนาถ ซึ่งเป็นลายเอกลักษณ์ของภาพสิรินทร์มีความวิจิตรงดงามมากและละเอียดกว่าลายอื่น

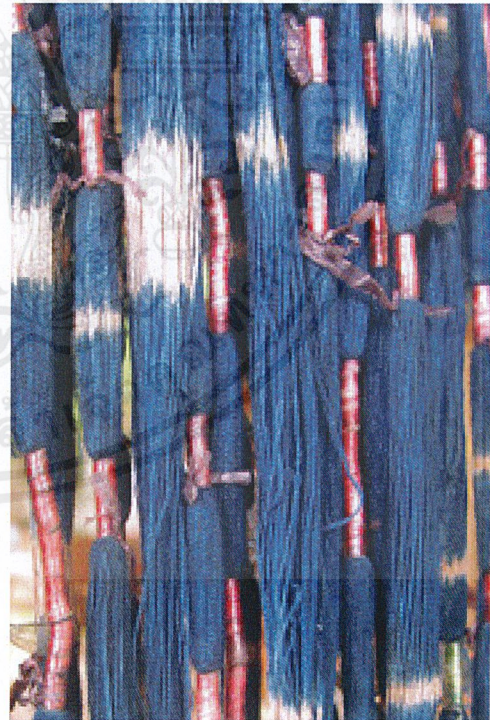

ภาพที่ 2.9 ผ้าไหมแพรวา

2.2.2.4 ผ้าย้อมคราม ครามเป็นวัสดุย้อมสีเส้นใยผ้าทั้งฝ้ายและไหมที่ได้จากต้นคราม ธรรมชาติมีกลิ่นหอมเฉพาะตน สีครามที่ได้จากธรรมชาติเป็นสีที่ไม่ละลายน้ำ นำมาเปลี่ยนคุณสมบัติให้เป็นสีที่ละลายน้ำได้ตามกรรมวิธีโบราณ โดยไม่ใช้สารเคมีแล้วทำการย้อมเย็นโดยการจุ่มลงในหม้อครามแล้วผ่านออกซิเจนเปลี่ยนคุณสมบัติกลับคืนเป็นสีที่ไม่ละลายน้ำ จุ่มลงย้อมหลายๆ ครั้งจนกว่าจะได้โทนสีเข้มตามความต้องการนิยมใช้ย้อมฝ้ายและทอ

ภาพที่ 2.10 ฝ้าย้อมคราม

ภาพที่ 2.11 ฝ้าย้อมคราม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การออกแบบภาพประกอบ และลักษณะรู้อีสาน

3.1 ภาพประกอบ

ภาพประกอบ เป็นงานศิลปะที่เป็นการสร้างสรรค์ ต้องอาศัยหลักการและทฤษฎีทางศิลปะ จึงจะทำให้งานสร้างสรรค์ภาพประกอบมีคุณค่า ความหมาย ความงาม ความรู้สึกสะท้อนอารมณ์แก่ผู้ที่ได้รับชม ไม่ว่าจะถูกถ่ายทอดออกมาในเทคนิครูปแบบใดก็ตาม ผู้สร้างภาพประกอบ อาจจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสนใจในงานศิลปะที่ได้ฝึกทดลองสร้างสรรค์จนเกิดทักษะในการถ่ายทอดความคิดจินตนาการออกมา อย่างไรก็ตามกระบวนการสร้างสรรค์ในทุกๆ แขนง หลักการและทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีความประสานสัมพันธ์กัน เพียงแต่ว่าการสร้างสรรค์งานในบางประเภท อาจจะเน้นหลักการทฤษฎีบางเรื่องที่จะช่วยส่งเสริมผลงานให้โดดเด่น

ในอดีตภาพประกอบถูกนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการตกแต่ง อธิบาย และใช้เป็นเอกสารอ้างอิง ความสำคัญของภาพประกอบก็เพื่อแสดงถึงสิ่งที่ผู้สร้างภาพนั้นๆ ไม่สามารถอธิบายออกมาเป็นภาษาเขียนได้ นอกจากนี้ภาพประกอบยังเป็นส่วนหนึ่งในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้คนในปัจจุบันด้วย เพราะทุกสิ่งทุกอย่างส่วนใหญ่ล้วนแต่ต้องใช้ภาพประกอบร่วมอยู่ด้วยเสมอ เช่น นิตยสาร หนังสือ แผ่นพับ บรรจุภัณฑ์ โปสเตอร์ โฆษณา เป็นต้น ภาพประกอบนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะอธิบายและทำให้ผู้ที่รับสารนั้นเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น

ภาพประกอบงาน คือเนื้อหาส่วนที่เป็นภาพซึ่งปรากฏในเอกสาร สิ่งพิมพ์หรือในสื่อต่างๆ นอกเหนือจากเนื้อหาข้อความที่เป็นตัวอักษร ภาพเหล่านี้อาจเป็นภาพวาดหรือภาพถ่ายก็ได้ และยังนับรวมถึงภาพกราฟิกต่างๆ เช่น จุด เส้น สี แถบกราฟิกหรือ ภาพลายเส้นเรขาคณิตอื่นๆ ที่ใช้ในการตกแต่งงาน ความสำคัญของภาพประกอบงาน ภาพประกอบมีความสำคัญต่องานมาก เพราะสามารถอธิบายให้รายละเอียด และความเหมือนจริงเกินคำบรรยาย ให้ความสวยงามและความประทับใจ

- ใช้สร้างความเข้าใจ

บางครั้งการอธิบายถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใด ตัวอักษรมีข้อจำกัดที่จะบ่งบอกถึงสิ่งที่อธิบายนั้นว่าเป็นอย่างไร ในบางกรณีแม้ว่าผู้บรรยายจะมีความสามารถในการใช้ถ้อยคำมากสักเพียงใด ก็ไม่อาจทำให้เกิดความเข้าใจได้โดยง่าย เช่น การจะอธิบายความแตกต่างระหว่าง นกฮูก กับนกเค้าแมวให้กับผู้ที่ไม่เคยเห็นนกสองชนิดนี้ ได้เห็นความแตกต่างและแยกออกได้

- ใช้เสริมความเข้าใจ

ในกรณีที่ข้อความสามารถสร้างความเข้าใจได้ระดับหนึ่งแล้วแต่ยังไม่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องใช้ภาพประกอบเพื่อเสริมความเข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การอธิบายวิวัฒนาการของมนุษย์ ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เมื่อมีภาพประกอบเข้ามาจึงเสริมความเข้าใจในรายละเอียดได้ และทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

- ใช้เป็นหลักฐานเพื่อปกป้องบุคคล

การนำเสนอภาพเพื่อปกป้องถึงตัวบุคคล ไม่อาจใช้ข้อความอธิบายให้เห็นได้ว่า บุคคลผู้นั้นมีหน้าตาเป็นอย่างไร ผู้ที่เห็นก็จะรู้จักและจดจำได้

- ใช้ตกแต่งในงานสิ่งพิมพ์ และสื่ออื่นๆ

ภาพประกอบช่วยให้งานพิมพ์สวยงามน่าอ่านน่าดูมากขึ้น เทคโนโลยีการถ่ายภาพ ตกแต่งภาพและการพิมพ์ในปัจจุบัน ทำให้การทำงานกับภาพประกอบสะดวกยิ่งขึ้น การถ่ายภาพทำได้ง่ายขึ้น ลดขั้นตอนการตกแต่งภาพลงใช้เวลาน้อยลง คุณภาพดีและสะดวกรวดเร็ว และทางด้านเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ ยังช่วยให้ตกแต่งตัดแปลงภาพได้หลายรูปแบบ

3.1.1 หลักการและทฤษฎีในการสร้างสรรค์ภาพประกอบมีดังนี้

- **เส้น (Line)** เส้นเป็นสิ่งที่แสดงระยะทาง แสดงขอบเขตเมื่อปลายของเส้น เส้นมีหลายลักษณะและแต่ละลักษณะก็ให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป เช่น เส้นตรงให้ความรู้สึกที่มั่นคง แข็งแรง เส้นนอนให้ความรู้สึกสงบ ราบเรียบ แสดงพื้นระนาบ เส้นโค้งให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว นุ่มนวล อ่อนหวาน ขณะที่เส้นหยักให้ความรู้สึกรุนแรง เคลื่อนไหวฉับพลัน และเส้นขดให้ความรู้สึกหมุนเวียน วกวน เป็นต้น นอกจากนี้เส้นยังสามารถแสดงออกถึงบุคลิกภาพลักษณะความแตกต่างของบุคคลและวัตถุต่างๆ ที่ใช้ การใช้เส้นให้ประสานกลมกลืนกันจะช่วยให้แลดูมีระเบียบ แต่การใช้เส้นให้มีทิศทาง ขัดแย้งกันจะทำให้เกิดความสับสนและความไม่มีระเบียบผู้สร้างงานศิลปะทุกๆ ต้องสามารถนำเอา ลักษณะเด่นของเส้นต่างๆ มาใช้ประโยชน์ในการสร้างสรรค์งานให้เหมาะสม จึงจะช่วยส่งเสริมคุณค่าของผลงานได้ สร้างสรรค์ เรื่องราว รูปภาพ และก่อให้เกิดพลังในการสื่อสาร

- **รูปร่างและรูปทรง (Shape and Form)** เป็นสิ่งที่เกิดจากการใช้เส้นในรูปแบบต่างๆ ให้เกิดขอบเขตของภาพ มีความกว้าง ความยาว เรียกว่า รูปร่าง แต่เมื่อเพิ่มเติมเส้นให้เกิดเป็นรูปทรง ปริมาตร หรือมีความหนาเกิดขึ้นเรียกว่า รูปทรง รูปร่างจึงมีลักษณะเป็น 2 มิติ ส่วนรูปทรง 3 มิติ ผู้สร้างสรรค์ภาพประกอบต้องเข้าใจในเรื่องรูปร่างรูปทรง เพื่อจะใช้ในการสื่อความหมายได้ตรงตามเรื่องราว และบรรยากาศของภาพรูปร่างรูปทรงสามารถจะเปลี่ยนแปลงความรู้สึกได้ถ้าอยู่ในพื้นที่ทิศทางองค์ประกอบแวดล้อมแตกต่างกัน ประกอบด้วยรูปร่างรูปทรงที่หลากหลายมาจัดวางเข้าด้วยกันในพื้นที่ภาพ สิ่งที่ปรากฏในภาพก็จะมีรูปร่างรูปทรงหลากหลาย ต่างขนาดซึ่งเพิ่มความมีชีวิตชีวาและสร้างอารมณ์ของภาพได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- **พื้นผิว (Texture)** ลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏบนระนาบหรือบนพื้นผิว อาจจะเป็นผิวเรียบ หยาบ มั่น ขรุขระ พื้นผิวถือเป็นส่วนประกอบศิลปะที่สำคัญที่จะช่วยบอกความแตกต่างของวัตถุ บอกถึงบรรยากาศก่อให้เกิดอารมณ์สุนทรีย์แก่ผู้พบเห็น ในงานสร้างสรรค์ภาพประกอบจำนวนมากนิยมให้คุณลักษณะของพื้นผิว เน้นเรื่องราวของภาพให้โดดเด่นน่าสนใจ พื้นผิวธรรมดาหรือแปลกๆ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของศิลปิน เช่น จิตรกรภาพเหมือนเลือกใช้ผ้าใบลินินเนื้อหยาบหรือละเอียดก็ขึ้นอยู่กับเขาต้องการจะถ่ายทอดภาพให้เบนิยนุ่ม นอกจากนี้จากพื้นผิวโดยการนำวัสดุต่างๆ มาใช้ในการสร้างพื้นผิวใหม่ๆ เช่น ทราย ผงหินอ่อน กรวดเม็ดเล็กๆ มาตกแต่งเพิ่มเติมขึ้นทำให้เกิดพื้นผิวของภาพแปลกออกไป และอารมณ์ความรู้สึกจากการสัมผัสงาน

- **สี (Color)** สีเกิดจากแสงที่ส่องกระทบผิววัตถุ และสะท้อนแสงของสีออกมาสู่สายตา สีที่ปรากฏในวงจรสีธรรมชาติมีมากมายหลายสี ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีฟ้า สีม่วง สีแสด สีดำ ฯลฯ สีต่างๆ เหล่านี้ช่วยให้งานสร้างสรรค์ศิลปะมีความน่าสนใจ และยังบอกเรื่องราวของปรากฏการณ์ วัตถุได้ใกล้เคียงความเป็นจริง ภาพประกอบต้องมีความรอบรู้เรื่องสีซึ่งมีผู้คิดค้นไว้หลายทฤษฎีประเภทของสี ทั้งนี้เพื่อจะสามารถใช้สีในการสร้างสรรคงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความหมาย และเสริมสร้างความเข้าใจแก่ผู้ชมภาพ

- **แสงและเงา (Light & Shade)** แสงและเงา คือค่าความเข้มของแสง เมื่อแสงกระทบลงบนวัตถุ ส่วนที่รับแสงจะมีความสว่าง ส่วนด้านตรงข้ามที่แสงส่องจะเป็นเงาค่าของแสงและเงาช่วยให้วัตถุเกิดมิติ ตื้นลึก การสร้างสรรค์ศิลปะในแขนงอื่นๆ ก็ต้องคำนึงถึงค่าของแสงและเงาคด้วย เช่น การสร้างฉากละคร การสร้างภาพยนตร์ การสร้างศิลปะสมัยใหม่ แสงและเงามีผลต่อความรู้สึกและการรับรู้จึงเป็นเรื่องที่ผู้สร้างสรรคงานศิลปะจำเป็นต้องศึกษา ทั้งในด้านความงามในธรรมชาติและในการสร้างสรรคงานศิลปะ ก่อให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป เช่น แสงยามเย็นที่พระอาทิตย์กำลังจะลับขอบฟ้า จะทำให้รู้สึกหม่นหมอง สงบเงียบ แต่แสงยามรุ่งอรุณที่เริ่มทอแสงสีทองสว่างก็จะทำให้รู้สึกสดชื่น มีพลังแห่งความหวัง

3.2 ชู่อีสาน

เป็นสัญลักษณ์ของความดีงาม ความเป็นสิริมงคล ความเชื่อเกี่ยวกับชู่อีสานมีความสัมพันธ์กับพิธีกรรมในพระพุทธศาสนา เพื่อใช้ประกอบพิธีกรรมในงานมงคล บางครั้งถูกนำไปใช้กับงานบุญอื่นๆ ด้วยเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการจัดงานบุญต่างๆ ลักษณะลวดลายบนผืนชู่อีสานนั้นเกิดขึ้นตามความเชื่อหลากหลายรูปแบบ ซึ่งเป็นเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ที่ให้ความสำคัญทางด้านความงามในสิ่งที่ตนเองผลิตหรือสร้างสรรค์ขึ้นมา โดยเป็นความงามที่เกิดจากความศรัทธาของแต่ละบุคคล จึงทำให้ชู่อีสานมีความงามที่หลากหลาย ซึ่งแตกต่างไปตามความชอบ และความศรัทธาของแต่ละท้องถิ่น

3.2.1 ความเชื่อของคนอีสานเกี่ยวกับธง

คนอีสานนิยมทอธงถวายเป็นเครื่องบูชาและอุทิศถวาย เพื่อเป็นการสร้างกุศลให้แก่ตนเอง และอุทิศกุศลผลบุญให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งคนอีสานมีความเชื่อเกี่ยวกับธง 2 ลักษณะ คือ

- การทำบุญ เมื่อทำบุญด้วยการถวายธงแล้ว จะอยู่เย็นเป็นสุข เป็นสิริมงคลแก่ชีวิต
- การให้ทาน เมื่อให้ทานด้วยการถวายธง เชื่อว่าจะช่วยให้วิญญาณหลุดพ้นจาก

นรกหรือวิบากกรรม

- เชื่อว่า ธง เป็นสัญลักษณ์ให้รู้ว่า มีการทำบุญเป็นการบอกกล่าวบวงสรวงเทพยดา

- เชื่อว่า ธง เป็นเครื่องหมายของชัยชนะ เมื่อเวลามีการจัดงานบุญต่างๆ พญามารจะไม่มารบกวน

- เชื่อว่า ธง ใช้ป้องกันมารผจญ หรือสิ่งไม่ดี สิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่ไม่เห็น วิญญาณต่างๆ ที่มารบกวนงานบุญเมื่อเห็นธงแล้วจะถอยออกไป

- เชื่อว่า ถ้ายกธงขึ้นแล้วจะชนะมาร พญามารจะไม่มาเข้าใกล้เมื่อมีการจัดงาน (การเมาเหล้า หรือมีเรื่องราวกัน) ใส่เงินในธงเพื่อทำบุญ เกิดชาติใดหากเป็นผู้หญิงขอให้มีรูปงาม ขาวสะอาดเหมือนธง หากเกิดเป็นชาย ขอให้มีรูปร่างสูงโปร่ง

- เชื่อว่า ถ้ายกธงทุกเดือนเมษายนช่วงสงกรานต์ จะได้บุญ ได้ความงาม ความร่มเย็นเป็นสุข

3.2.2 ลักษณะของธง

เป็นธงรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวๆ ความกว้างนั้นขึ้นอยู่กับชนิด ความกว้างตามหน้าพืดและหน้าที่ของธง ขนาดความยาวไม่กำหนด ทำได้ยาวเท่าไรยิ่งดีมีอันสง่ามาก วัสดุที่ใช้มีทั้งไม้ โลหะ ผ้าเส้นพลาสติก กก เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่ทำมาจากผ้าทอ อาจจะทอเป็นผืนเดียวกันหรือนำมาเย็บต่อกันเป็นช่วงๆ จนเป็นผืนยาวมีรูปสัตว์ หรือรูปภาพต่างๆ ตามความเชื่อบนผืนธงอาจติดเครื่องประดับเล็กๆ เป็นรูปดอกไม้หรือพู่ห้อยอุบะ ธงแต่เดิมเป็นผ้าสีขาวไม่มีลวดลาย มีไม้ไผ่สอดคั่นเพื่อเสริมให้แข็งแรง มีน้ำหนักเมื่อโดนลมพัดจะได้ไม่หลุ่ลว้างได้ง่าย ปัจจุบัน ธงมีลักษณะผ้าหลากหลายสี มีลวดลายตามความเชื่อ ตามวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น เพื่อเพิ่มความสวยงามให้กับผืนธงมากขึ้น

3.2.2.1 ธงประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

- หัวธง
- ผืนธง
- ชายธง

ภาพที่ 3.1 ลักษณะของรุ่งอีสาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.2 ลักษณะของธงอีสาน
 บางพื้นที่ในจังหวัดสุรินทร์มีลักษณะของธง ที่มีการประดับตกแต่งด้วยธงเล็ก ๆ ไว้ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2.2 ชูงรูปแบบต่างๆ

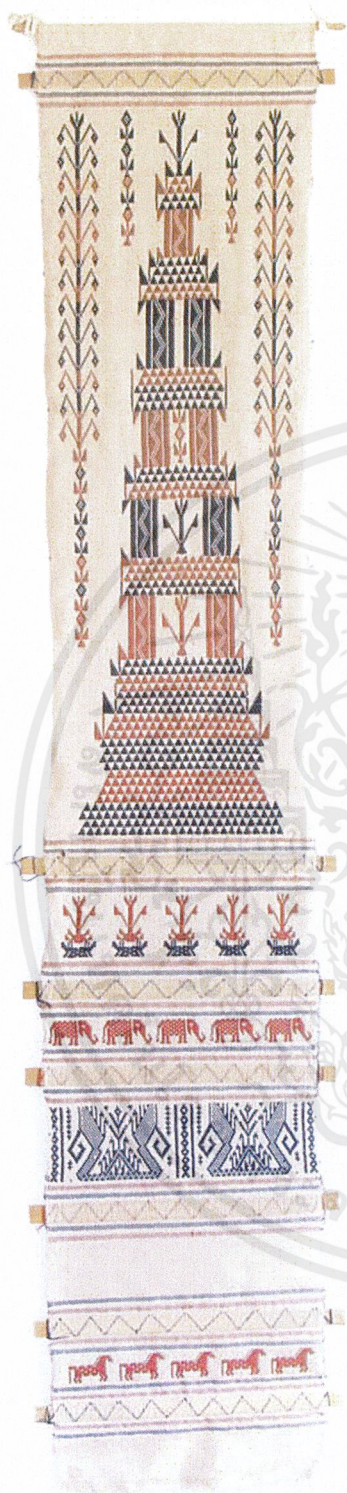

ภาพที่ 3.3 ลักษณะของชูงอีสาน
แหล่งที่พบชูง : วัดอีเซ
จังหวัดศรีสะเกษ

ภาพที่ 3.4 ลักษณะของชูงอีสาน
แหล่งที่พบชูง : วัดศรีสัตตนาคน
จังหวัดเลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.5 ลักษณะของรุงอีสาน
แหล่งที่พบรุง : กลุ่มสตรีทอผ้าโนนทัน
จังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ 3.6 ลักษณะของรุงอีสาน
แหล่งที่พบรุง : วัดหนองแหวนนาราม
จังหวัดมหาสารคาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.7 ลักษณะของรุงอีสาน
แหล่งที่พบรุง : วัดมงคลรัตนาราม
จังหวัดนครพนม

ภาพที่ 3.8 ลักษณะของรุงอีสาน
แหล่งที่พบรุง : วัดไชยศรี
จังหวัดขอนแก่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.9 ลักษณะของรุงอีสาน
แหล่งที่พบรุง : วัดอัมพวัน
จังหวัดมหาสารคาม

ภาพที่ 3.10 ลักษณะของรุงอีสาน
แหล่งที่พบรุง : วัดเทพรังสรรค์
จังหวัดบุรีรัมย์

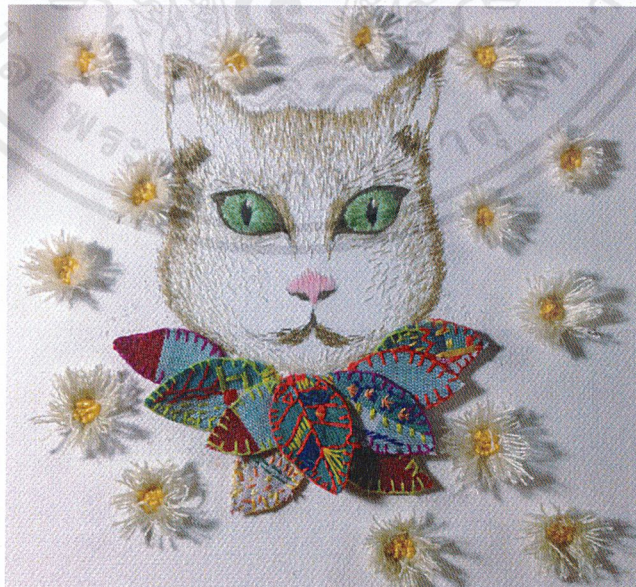
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 ตัวอย่างผลงานทดลองทำ

ผลงานการทดลองปักงานก่อนลงมือทำจริง การปักลงบนผ้าหลายๆ ชนิด ใช้วัสดุอื่นๆ ในการประดับตกแต่งลงบน เพื่อค้นหาวิธีการใหม่ๆ มาใส่ในผลงานให้เกิดความแปลกใหม่ยิ่งขึ้น การตัดแปลงนำวัสดุหลายๆ แบบมาผสมรวมกับการปักผ้า

ภาพที่ 3.11 ตัวอย่างงานทดลอง

ภาพที่ 3.12 ตัวอย่างงานทดลอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.13 ตัวอย่างงานทอคล้อง
ปีกรูปแมลงบนเฟรมผ้า

ภาพที่ 3.14 ตัวอย่างงานทอคล้อง
ปีกทุ่งข้าว รวงข้าวสีทอง

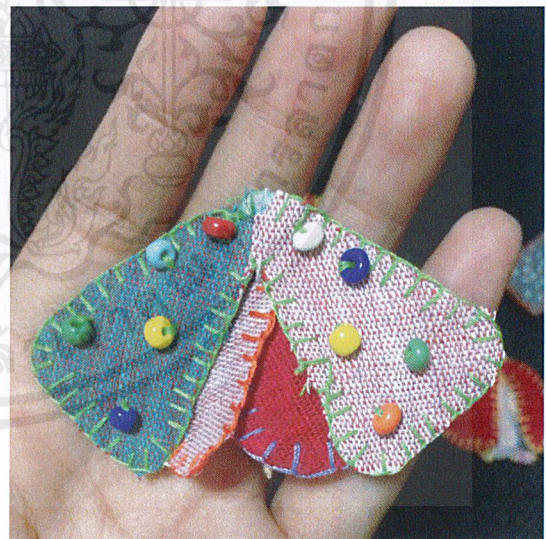
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.15 ตัวอย่างงานทดลอง
ปักลายใบไม้ บนผ้าขาวม้าโดยใช้เส้นด้ายหลากสี

ภาพที่ 3.16 ตัวอย่างงานทดลอง
ปักดอกไม้ใช้ลวดเป็นโครงตัดกลีบ

ภาพที่ 3.17 ตัวอย่างงานทดลอง
ปักผีเสื้อ ตกแต่งด้วยลูกปัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 ตัวอย่างแนวทางของงาน

เป็นตัวอย่างชิ้นงานที่จะเป็นแนวทางในการออกแบบ การเลือกใช้วัสดุหลากหลายแบบ มาใช้ในงานเพื่อให้เกิด อารมณ์ความรู้สึกคล้ายคลึงตามไปกับชิ้นงานที่ทำออกมา

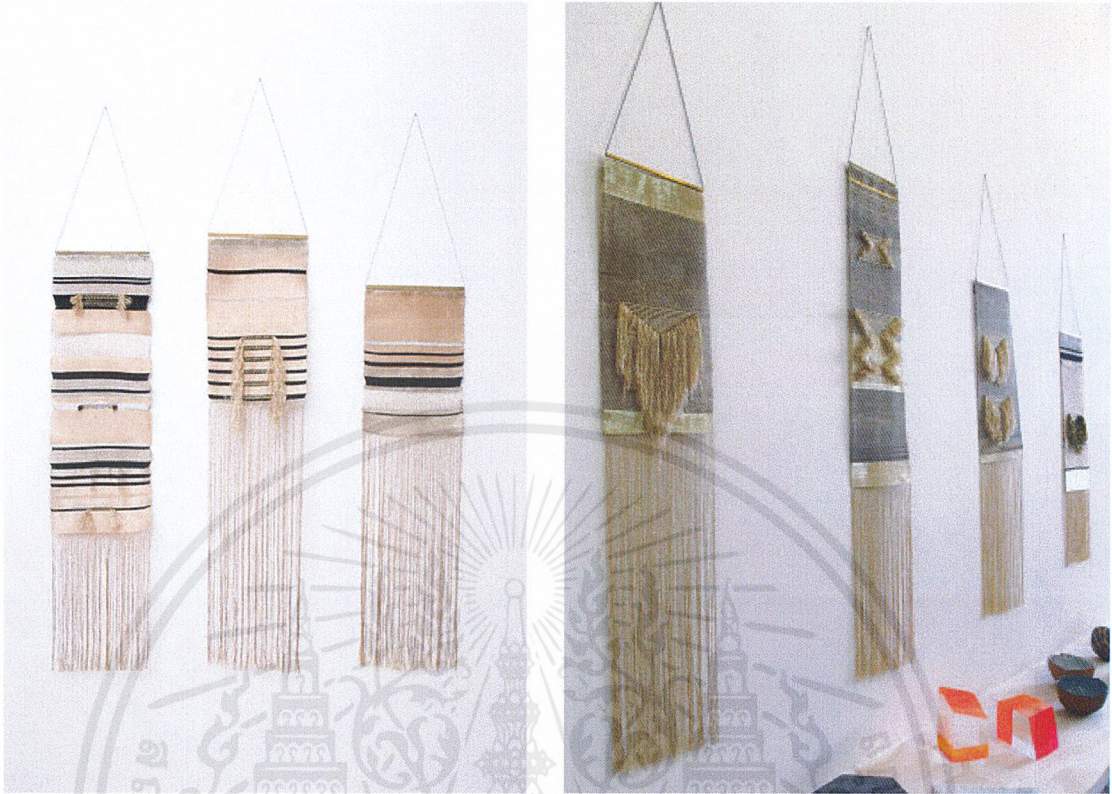

ภาพที่ 3.18 ลักษณะแนวทางของงาน

ภาพที่ 3.19 ลักษณะแนวทางของงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.20 ลักษณะแนวทางของงาน

ภาพที่ 3.21 ลักษณะแนวทางของงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การวิเคราะห์ และสรุปข้อมูลเบื้องต้น

4.1 สรุปขอบเขตของโครงการ

4.1.1 ข้อมูลเบื้องต้น

ชื่อผลงาน : รุงวิถีชีวิตชาวอีสาน

ชื่อชิ้นงานแต่ละชิ้น

1. สินทรัพย์จากแผ่นดิน
2. พื้นถิ่นวัฒนธรรม
3. อารยธรรมศาสนา
4. หัตถาอีสาน
5. อาหารวิถี

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อบอกเล่าเรื่องราววิถีชีวิตในแต่ละด้านของชาวอีสานออกมา และสะท้อนให้เห็นถึงการประเพณีปฏิบัติ ที่ชาวอีสานยึดถือเป็นแบบแผนสืบต่อกันมายังรุ่นสู่รุ่น
2. เพื่อแสดงให้เห็นว่าสังคม สิ่งแวดล้อมที่มีอยู่รอบๆ ตัวนั้นมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของชาวอีสานมากแค่ไหน
3. เพื่อแสดงให้เห็นความเป็นเอกลักษณ์ ความเป็นพื้นบ้าน ความรู้สึก อารมณ์ของความเป็นอีสานออกมา ในชิ้นงานทั้ง 5 ชิ้น โดยใส่ลวดลาย สี สัน ผ้าทอที่มีในท้องถิ่นลงไปประกอบในชิ้นงานด้วย

กลุ่มเป้าหมาย

: กลุ่มบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในภูมิภาคอีสาน ที่มีความชื่นชอบ สนใจที่จะเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวอีสาน

: กลุ่มบุคคลที่มีความชื่นชอบงานฝีมือ ศิลปหัตถกรรมของท้องถิ่น

หัวข้อเรื่องของชิ้นงาน

1. การทำไร่นา (สินทรัพย์จากแผ่นดิน)
2. ประเพณีวัฒนธรรม (พื้นถิ่นวัฒนธรรม)
3. สถาปัตยกรรม (อารยธรรมศาสนา)
4. ศิลปหัตถกรรม (หัตถาอีสาน)
5. อาหารอีสาน (อาหารวิถี)

4.1.2 วิธีการนำเสนอผลงาน

- **วัสดุผ้า** เนื่องจากทางภาคอีสานมีชื่อเสียงทางด้านผ้าทอ และผลิตภัณฑ์จากผ้า ตามวิถีปฏิบัติซึ่งสืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ซึ่งเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงอยู่แล้ว ผ้าแสดงให้เห็นถึงอารมณ์ ความรู้สึกอันเป็นเอกลักษณ์ความเป็นพื้นบ้านของอีสานได้อย่างดี เพิ่มคุณค่า และส่งเสริมชิ้นงานมากยิ่งขึ้น
- **ธงอีสาน** เนื่องจากทางภาคอีสานมีการทอธงเพื่อใช้ถวาย หรือประกอบใช้ในงานบุญเทศกาลต่างๆ อยู่แล้ว เพื่อแสดงถึงความดีงาม ความเชื่อ ความศรัทธา ที่ผู้ทอถ่ายทอดลงบนผืนธงตามจินตนาการของผู้ทอ จึงนำรูปแบบของธงอีสานมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมา เพื่อถ่ายทอดถึงความเป็นวิถีชีวิตของชาวอีสานออกมา

4.1.3 ขอบเขตของโครงการ

ประกอบด้วยชิ้นงานผืนธงจำนวน 5 ผืน

- สินทรัพย์จากแผ่นดิน
- พื้นถิ่นวัฒนธรรม
- อารยธรรมอีสาน
- หัตถาอีสาน
- อาหารวิถี

4.2 แนวทางการออกแบบ

เนื่องจากแนวความคิดของโครงการ เน้นให้เห็นความสำคัญของวิถีการดำเนินชีวิต ประเพณีวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม ศิลปหัตถกรรม และอาหารการกิน จึงนำเรื่องราวมาเรียงร้อยถ่ายทอด ออกมาใส่ลงบนพื้นผ้า โดยนำลักษณะลวดลาย สี สัน วัสดุในท้องถิ่นมาดัดแปลงรวมกับการออกแบบ กราฟฟิก โดยคำนึงให้แสดงถึงความเป็นอีสานสะท้อนความเป็นอยู่ และความเรียบง่ายในการรับชม เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น เป็นการนำเรื่องราวดั้งเดิมที่มีอยู่แล้วมาผสมรวมกับการออกแบบวิธีใหม่

ด้านการออกแบบกราฟฟิก เป็นการนำเรื่องราว สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่ผ่านการคัดกรองเนื้อหาข้อมูล มาตัดทอนเพื่อนำเสนอเรื่องราวความคิดให้เรียบง่าย สั้นกระชับ และเข้าใจได้ง่าย

บทที่ 5

การออกแบบ

5.1 ชื่อชิ้นงาน และการออกแบบ

ชื่อของชิ้นงานมาจากการแบ่งเรื่องราววิถีชีวิตของชาวอีสานทั้ง 5 เรื่อง ดังนี้

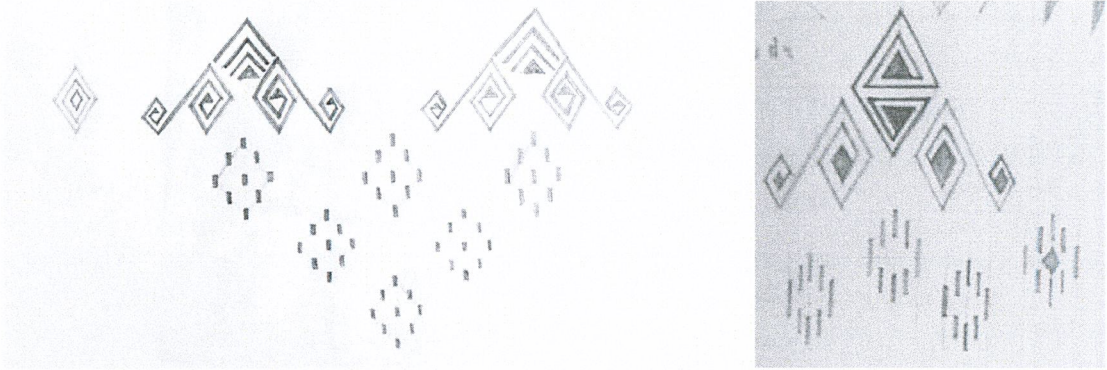
- การทำไร่ทำนา (ลินทรีย์จากแผ่นดิน)
- ประเพณีวัฒนธรรม (พื้นถิ่นวัฒนธรรม)
- สถาปัตยกรรม (อารยธรรมศาสนา)
- ศิลปหัตถกรรม (หัตถาอีสาน)
- อาหารอีสาน (อาหารวิถี)

ซึ่งการตั้งชื่อชิ้นงานแต่ละชิ้นจะแสดงถึงเรื่องราวที่ต้องการสื่อออกมาอย่างชัดเจน โดยให้แต่ละชื่อมีความคล้องจองของคำ มีคำถ้อยที่สละสลวย ทำให้ชิ้นงานมีความน่าสนใจ

5.1.1 ลินทรีย์จากแผ่นดิน (การทำไร่ทำนา)

เรื่องราวการทำไร่ทำนา อาชีพหลักของชาวอีสานที่แรกมาด้วยหยาดเหงื่อแรงงานของชาวนา ซึ่งต้องมีน้ำและดินที่อุดมสมบูรณ์ ผลผลิตทางการเกษตรจึงจะเจริญงอกงามได้ดี

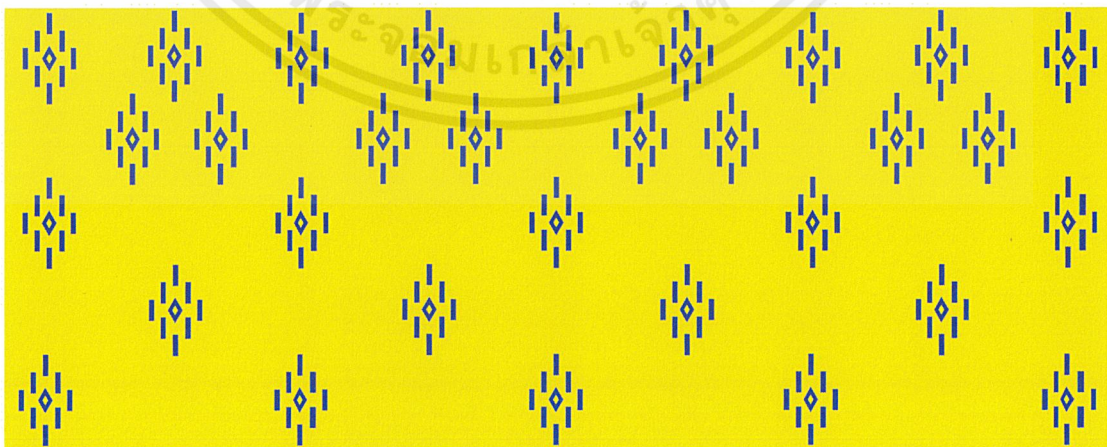
- ฝนตกตามฤดูกาล มีน้ำอุดมสมบูรณ์
- ปลา หลากหลายสายพันธุ์ในแม่น้ำลำคลอง
- ทุงข้าวสีทอง ที่มีชาวนาช่วยกันลงแขกเกี่ยวข้าว
- ขั้นตอนการทำนา หว่านข้าว เกี่ยวข้าว ดำนา ฟ้าดข้าว ฝัดข้าว

ภาพที่ 5.1 แบบร่างรูป ก้อนเมฆ ฝน ที่กำลังตกลงมา

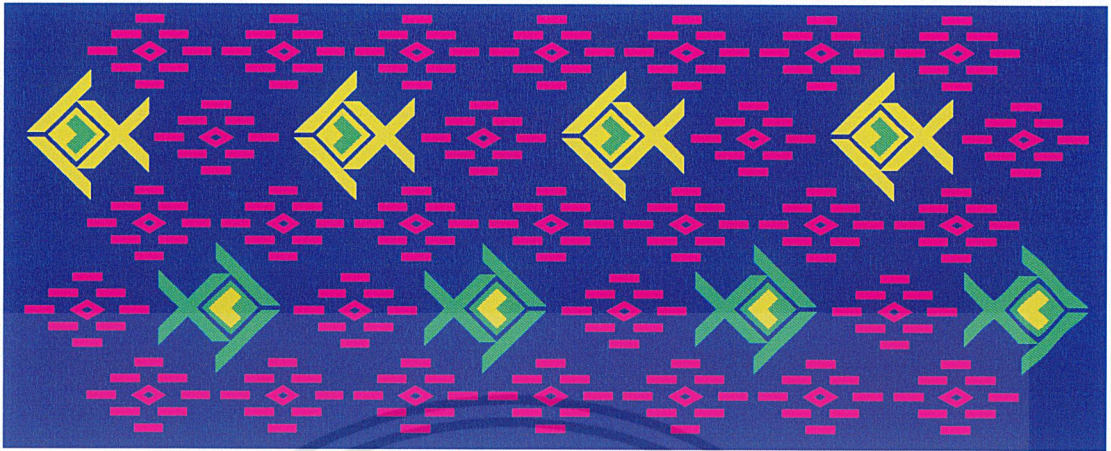

ภาพที่ 5.2 แบบร่างก้อนเมฆ ฝน ที่กำลังตกลงมา

ภาพที่ 5.3 แบบร่างหยดฝน

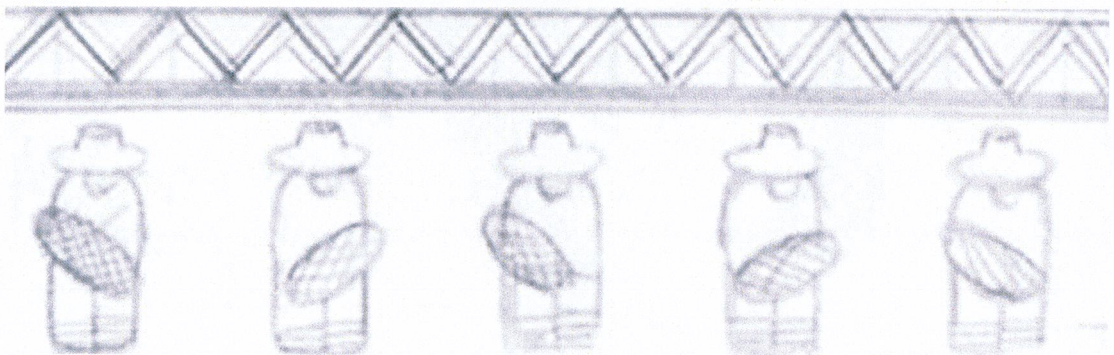
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.4 แบบร่างปลาในน้ำ

ภาพที่ 5.5 แบบร่างต้นข้าวในทุ่งนา

ภาพที่ 5.6 แบบร่างคนพืดข้าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ในเพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.7 แบบร่างโดยรวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.2 ประเพณีวัฒนธรรม (พื้นถิ่นวัฒนธรรม)

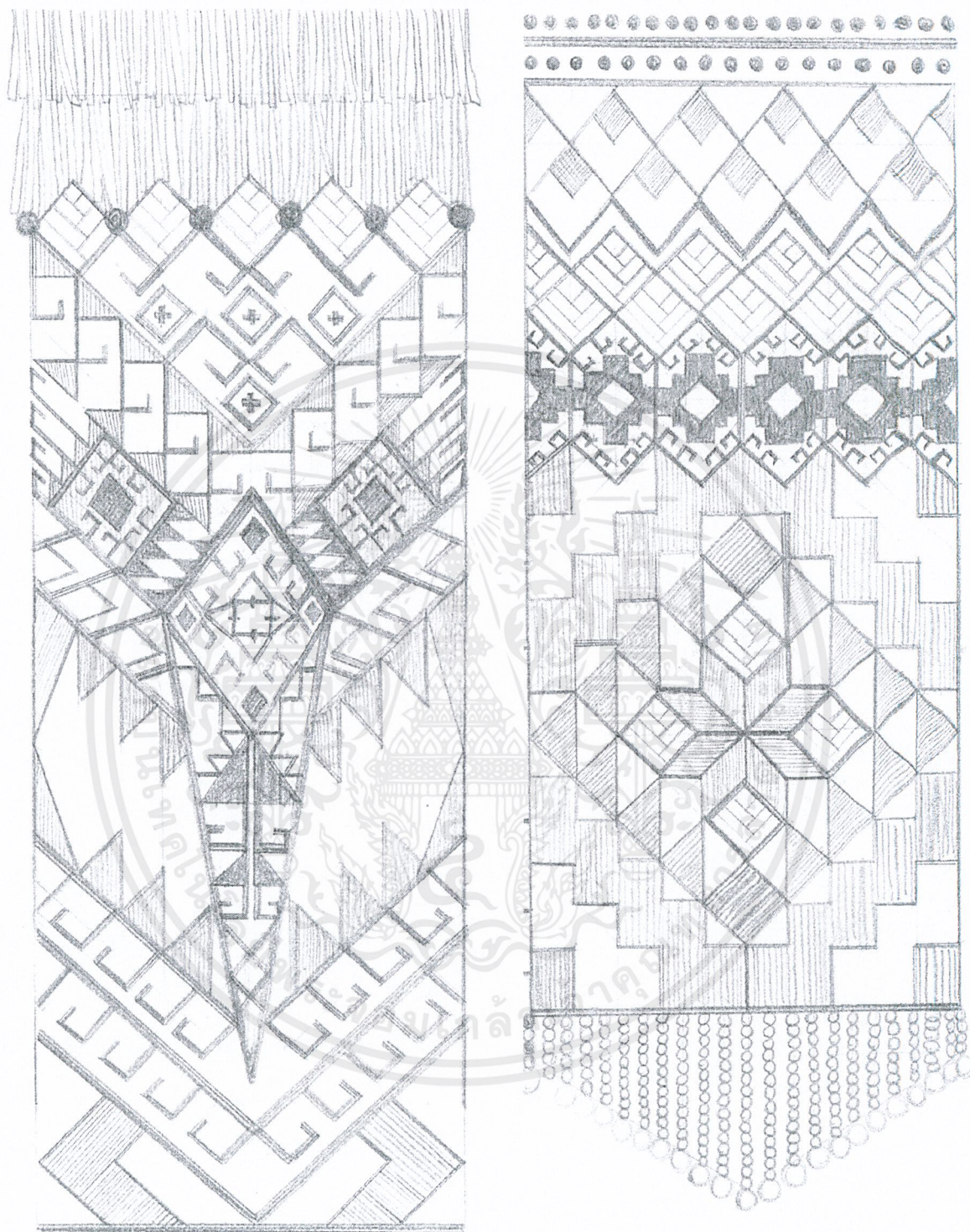
ประเพณีผีตาโขน จัดขึ้นที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยเป็นการละเล่นที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมเพื่อบวงสรวงบูชาวิญญาณผีบรรพชนเมื่อตายไปแล้ว จึงเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่น่าเกรงขาม มีอำนาจที่จะคลั่งบันดาลให้ความสุขอุดมสมบูรณ์ หรือความหายนะแก่บ้านเมืองได้ และเพื่อนเป็นการแสดงความเคารพ เพื่อความอุดมสมบูรณ์พูนสุขของบ้านเมือง มีการละเล่นฟ้อนรำผีตาโขน เพื่อเซ่นสรวงบูชาแก่ผีบรรพชน

- ผีตาโขน มีสีสันของชุดที่ดึงดูดสายตา ใช้ผ้าหลากหลายสี มีกระดิ่งติดตามผ้าเมื่อเวลาลมพัดหรือเคลื่อนไหวจะได้ยินเสียงกระดิ่ง เหมือนกับชุดที่ใช้ฟ้อนเต้นให้เข้ากับจังหวะของเพลง เพื่อเพิ่มความสนุกสนานมากขึ้น

ภาพที่ 5.8 แบบร่างผีตาโขนครั้งแรก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยนาให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.9 แบบร่างครั้งที่สอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.10 แบบร่างผืนตาโขนครั้งแรก
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยฺญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3 สถาปัตยกรรม (อารยธรรมศาสนา)

พระธาตุพนมวรวิหาร ประดิษฐานอยู่ ณ ริมฝั่งโขงจังหวัดนครพนม เป็น พุทธเจดีย์บรรจุพระอัฐิธาตุ (กระดูกส่วนพระอุระ) ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีลักษณะ เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม ประดับตกแต่งด้วยศิลปลวดลายที่วิจิตรและปราณีตทั้งองค์

- รูปทรงพระธาตุ ตกแต่งลวดลายด้วยเส้นด้ายและลูกปัดสีทอง
- ลูกปัด ร้อยตกแต่งเป็นพวงมาลัยเพื่อใช้ให้วิบุลยาพระธาตุ
- พญานาค สัตว์ในตำนานที่ชาวอีสานให้ความเคารพนับถือ ศรัทธา และมี

ความเกี่ยวข้องทางพระพุทธศาสนามาแต่โบราณ

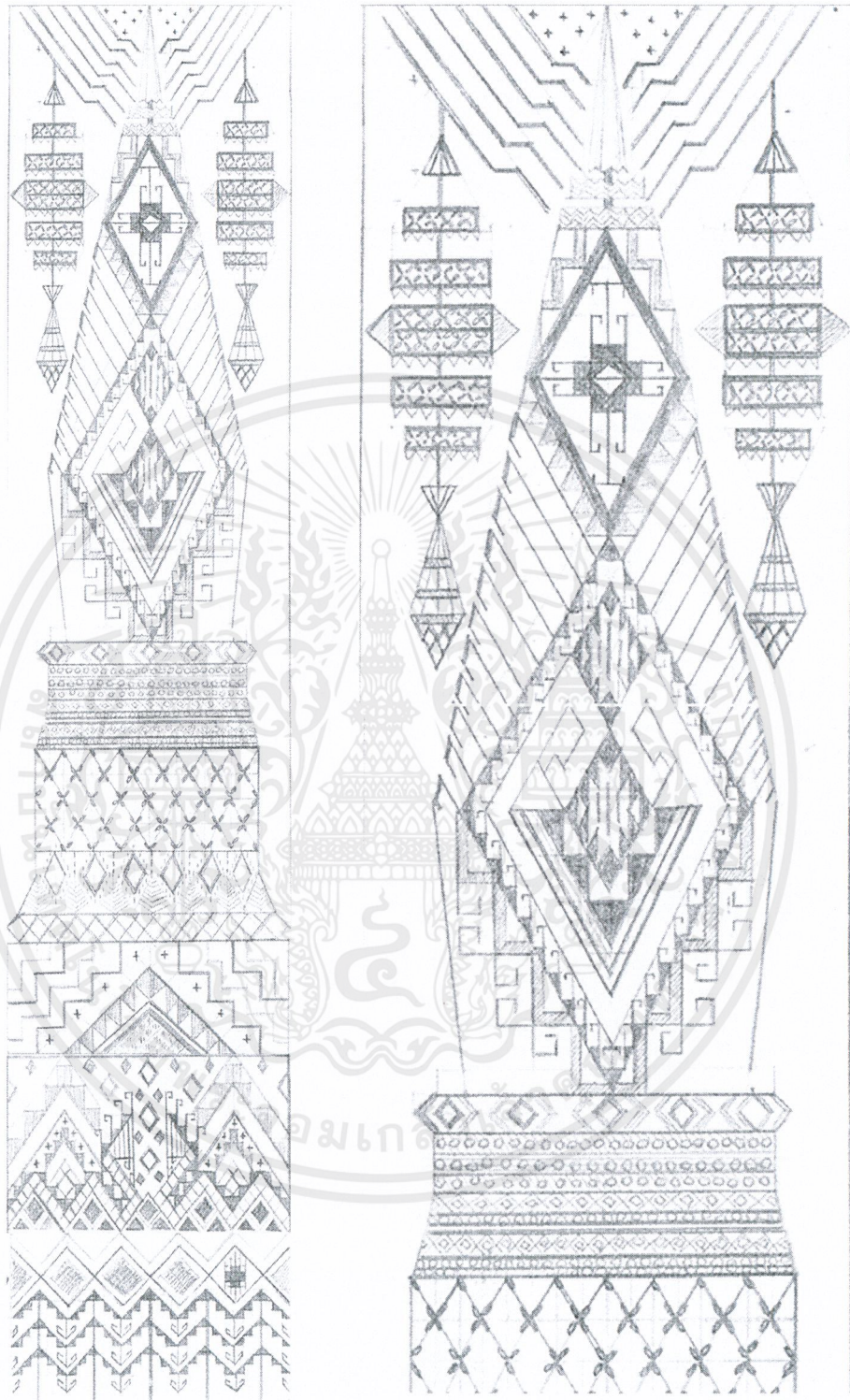

ภาพที่ 5.11 แบบร่างยอดฉัตร

ภาพที่ 5.12 แบบร่างพญานาค สัตว์ในตำนานของชาวอีสาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้พิมพ์ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.13 แบบร่างพระธาตุพนม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

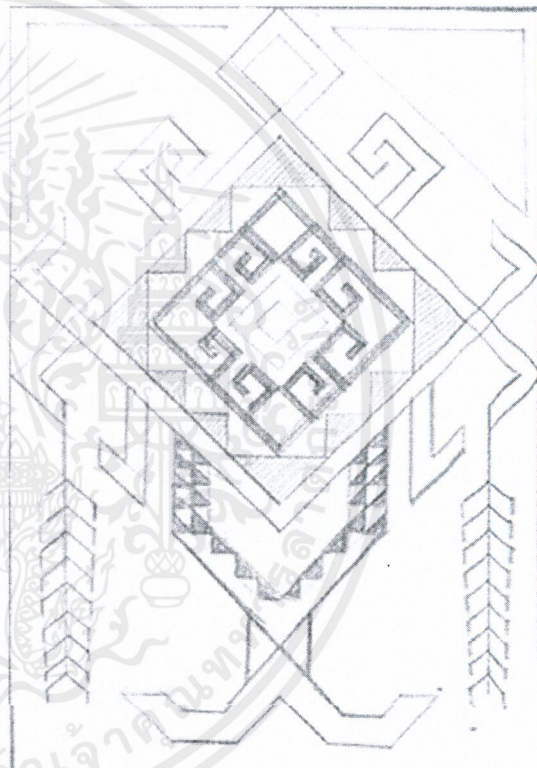
5.1.4 ศิลปหัตถกรรม (หัตถอาชีวน)

ศิลปหัตถกรรมของชาวอีสานซึ่งมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง เครื่องจักสาน ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ อุปกรณ์จับสัตว์น้ำสัตว์บก

- เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง ที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์
- ก่องข้าว ไม้ไผ่สานสำหรับใส่ข้าว และใส่ข้าวเหนียว
- เครื่องจักสาน อุปกรณ์จับสัตว์น้ำ ข้องใส่ปลา ข่ายดักปลา

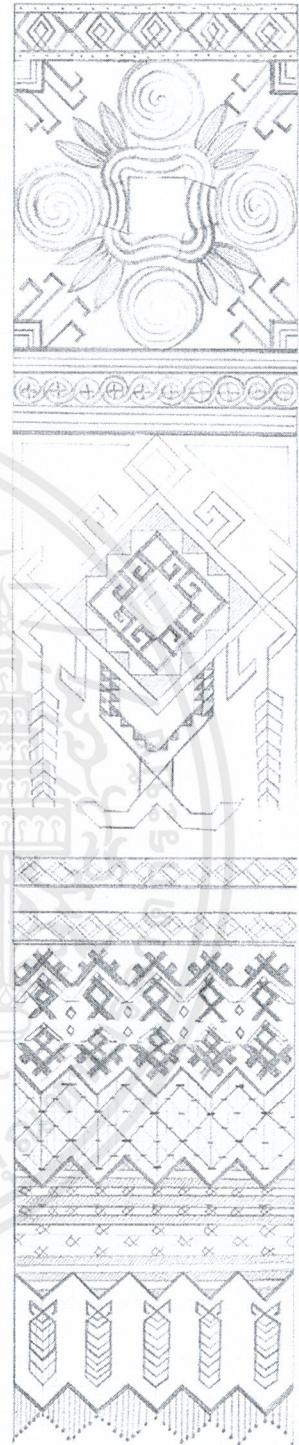
ภาพที่ 5.14 แบบร่างเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง

ภาพที่ 5.15 แบบร่างก่องใส่ข้าว

ภาพที่ 5.16 แบบร่างเครื่องจักสาน
ช่องใส่ปลา ข่ายดักปลา

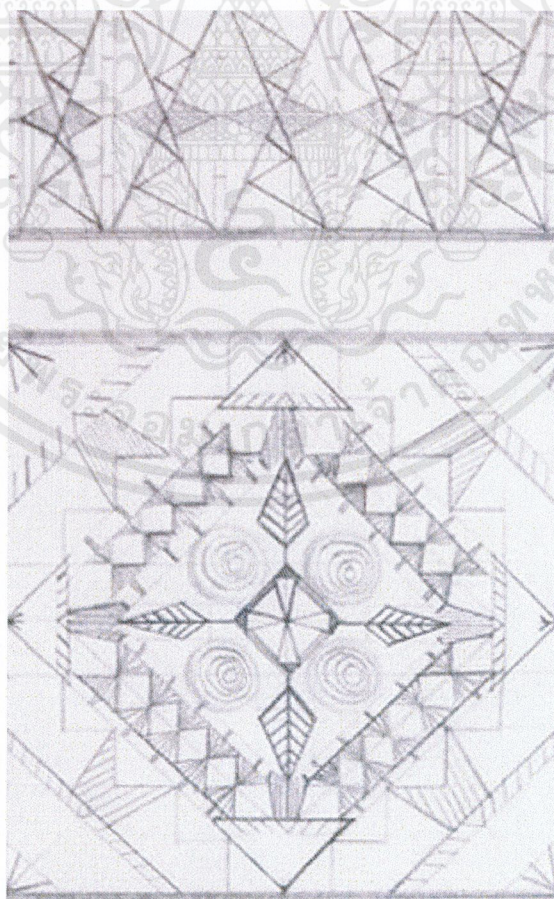

ภาพที่ 5.17 แบบร่างโดยรวม

5.1.5 ศิลปหัตถกรรม (หัตถอาชีวน)

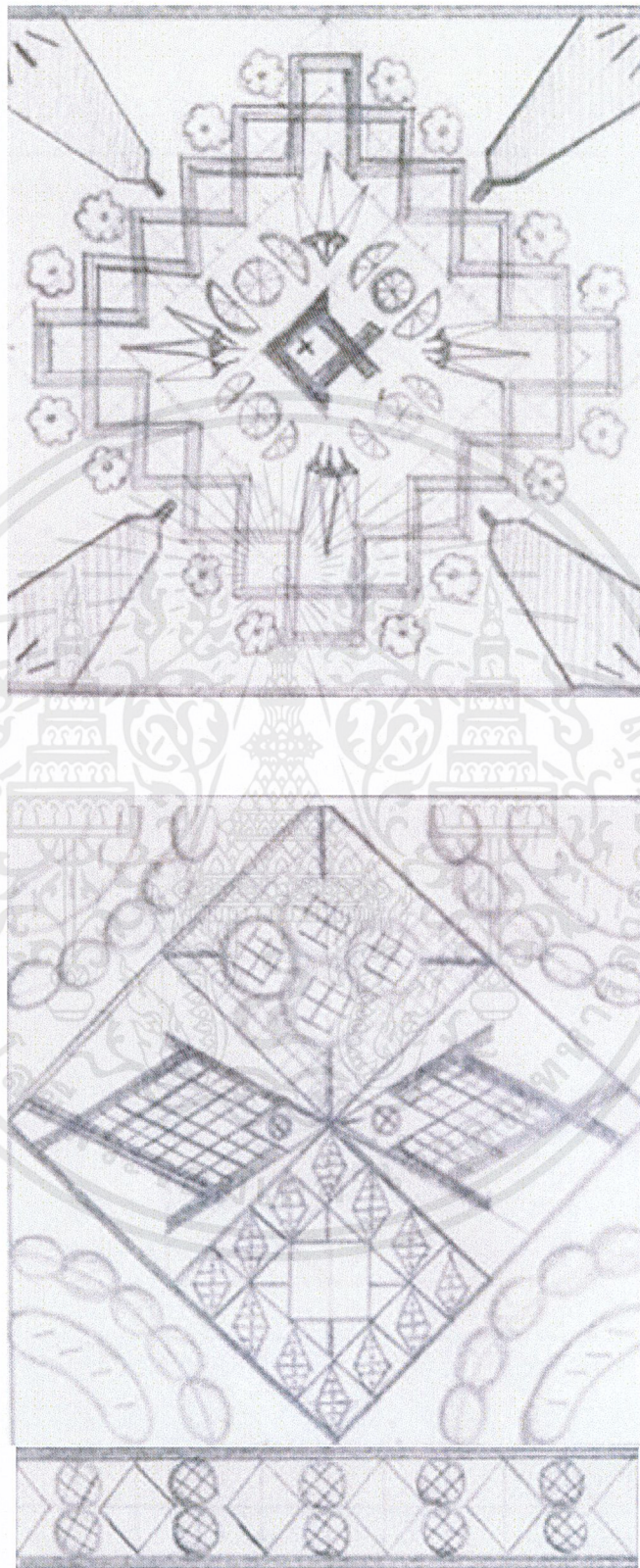
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรืออีสานมีสภาพภูมิอากาศที่มีพื้นที่บางแห่งแห้งแล้ง วัตถุประสงค์ที่นำมาประกอบอาหารส่วนใหญ่หาได้จากธรรมชาติเช่น ปลา แมลง พืชผัก มีการถนอมอาหารเพื่อเก็บไว้กินได้นานๆ มีรสชาติอาหารค่อนข้างเผ็ด

- หน่อไม้ ส่วนมากหาได้ตามป่าเขาที่อยู่ใกล้บ้าน
- แกงเห็ด เมนูที่ใส่เห็ดหลากหลายชนิดลงไป รสชาติเผ็ด สีสันแกงค่อนข้างมีสีดำได้จากน้ำใบย่านาง และน้ำปลาร้า
- ส้มตำ อาหารที่ทุกคนทั่วทุกภาครู้จักเป็นอย่างดี มีรสชาติจัดจ้าน และที่ขาดไม่ได้คือปลาร้า
- กระต๊อบข้าวเหนียว ใช้เก็บอาหาร เป็นหัตถกรรมที่มากด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ข้าวจี เป็นขนมพื้นบ้านของชาวอีสาน ทำจากข้าวเหนียวหนึ่งทาเกลือ ปั้นเป็นรูปกลมๆ เสียบไม้ลงไปย่างบนเตาถ่าน พอเกรียมนำมาชุบไข่ แล้วนำไปย่างใหม่จนเหลือง

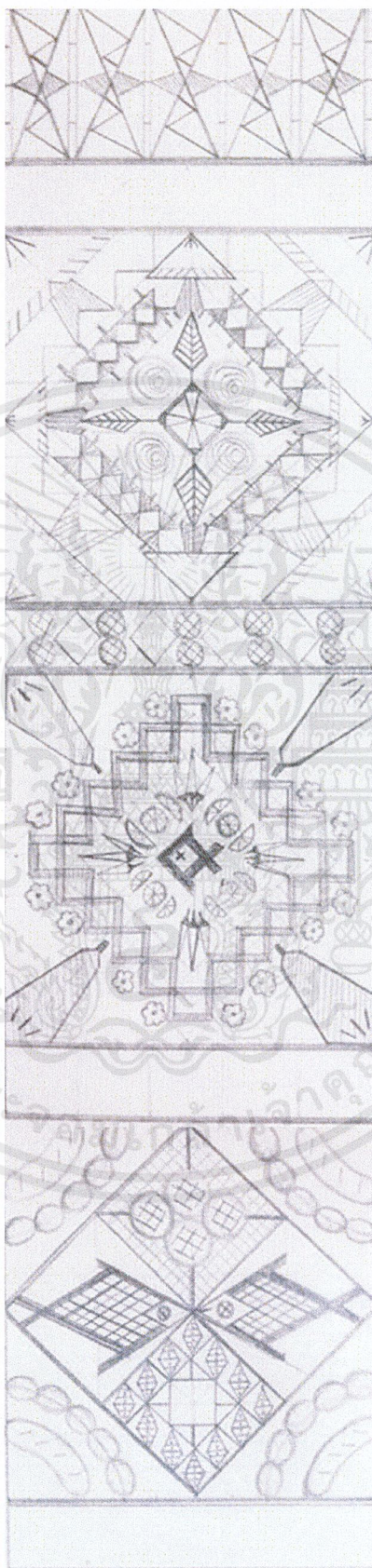
ภาพที่ 5.18 แบบร่าง หน่อไม้และแกงเห็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับทำเรื่องขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยของผู้ใช้ให้เข้าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.19 แบบร่าง ส้มตำ, ถั่วฝักยาว, มะละกอ, พริก, มะนาว, กระเทียม, ปลาร้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์การเขียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ดูแลเห็นประโยชน์หรือเห็นคุณค่า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

ผลงานจริง

6.1 สินทรัพย์จากแผ่นดิน (การทำไร่นา)

6.1.1 ขั้นตอนการทำผลงาน

ภาพที่ 6.1 ขั้นตอนการปัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

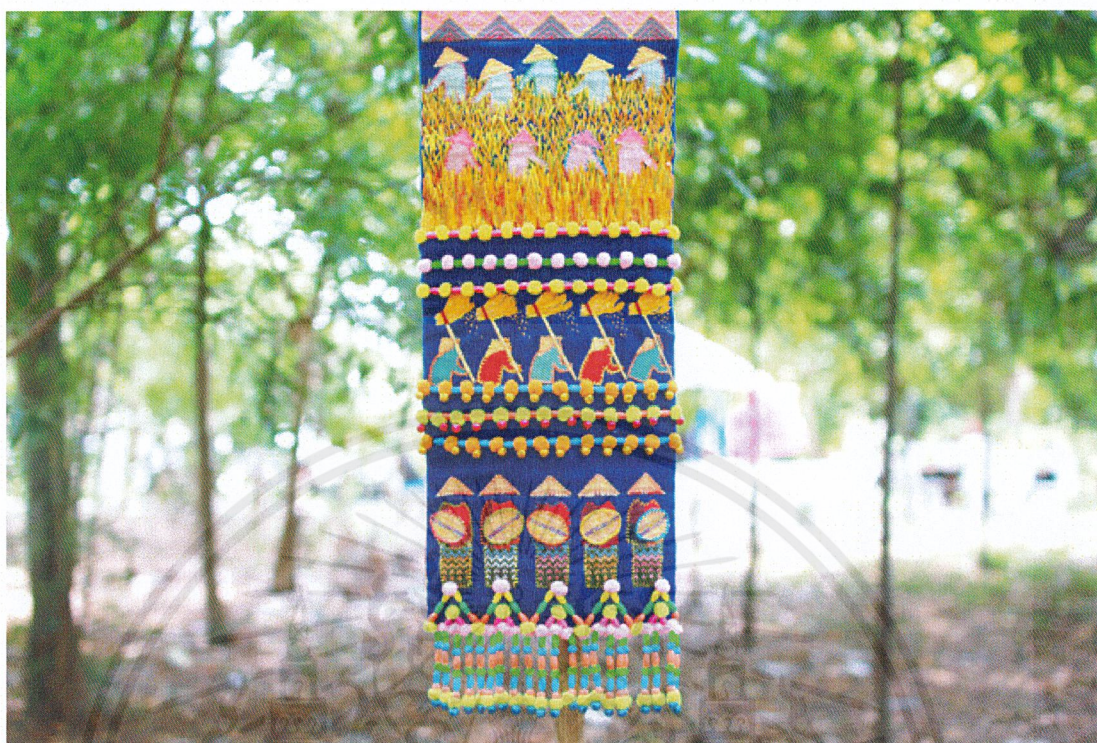
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.1.2 ผลงานจริงสินทรัพย์จากแผ่นดิน

ภาพที่ 6.3 ผลงานจริงสินทรัพย์จากแผ่นดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.4 ผลงานจริง สินทรัพย์จากแผ่นดิน

ภาพที่ 6.5 ผลงานจริง สินทรัพย์จากแผ่นดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.6 ผลงานจริง สินทรีย์จากแผ่นดิน

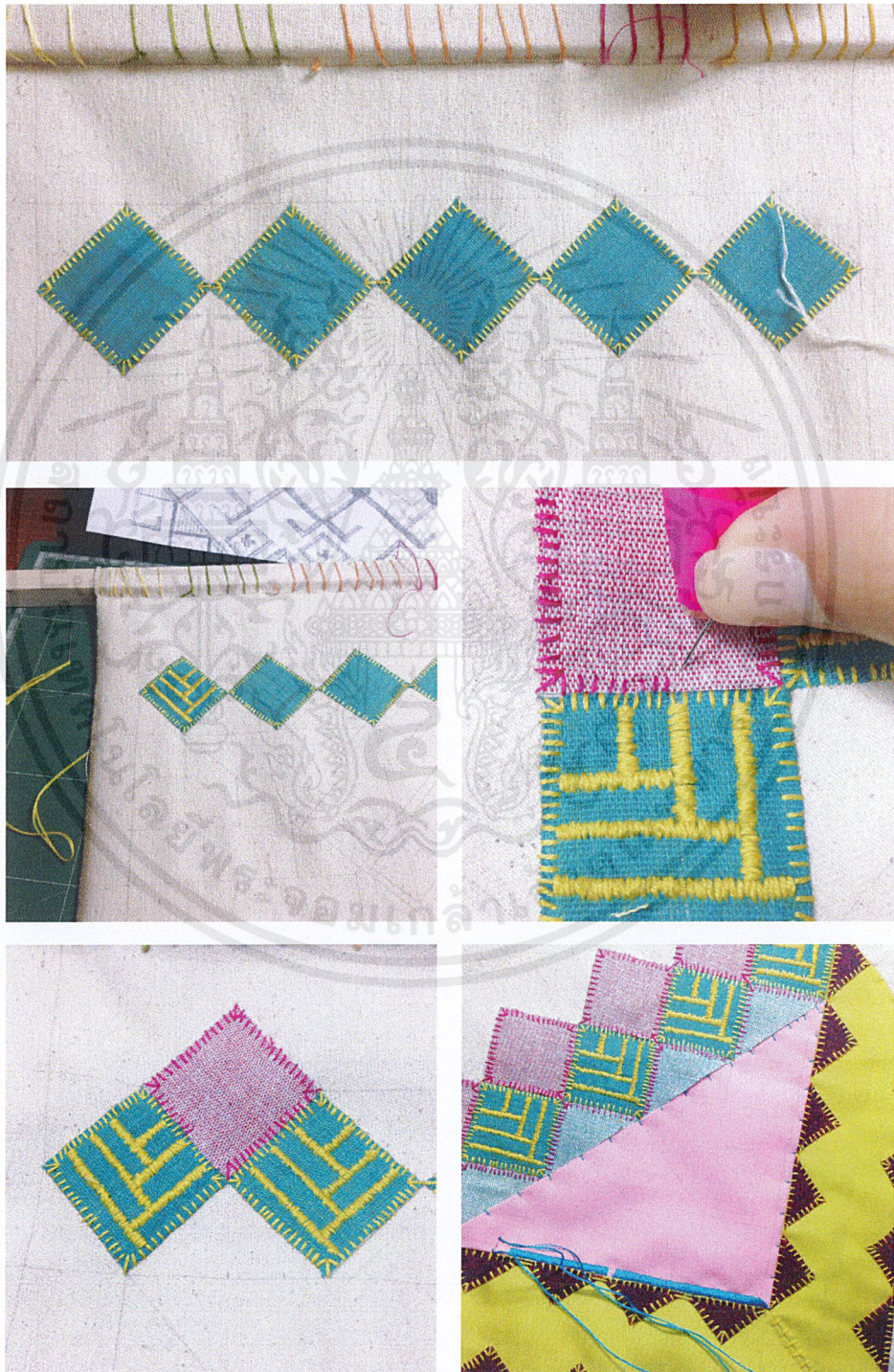

ภาพที่ 6.7 ผลงานจริง สินทรีย์จากแผ่นดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่ให้ผู้เห็นนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2 พื้นดินวัฒนธรรม (ประเพณีวัฒนธรรม)

6.2.1 ขั้นตอนการทำผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ภาพที่ 6.9 ขั้นตอนการปัก
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.10 ขั้นตอนการปัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.2 ผลงานจริงพื้นถิ่นวัฒนธรรม

ภาพที่ 6.11 ผลงานจริง พื้นถิ่นวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.12 ผลงานจริง พินถิ่นวัฒนธรรม

ภาพที่ 6.13 ผลงานจริง พินถิ่นวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการแข่งขันเพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.14 ผลงานจริง พื้นถิ่นวัฒนธรรม

ภาพที่ 6.15 ผลงานจริง พื้นถิ่นวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการเชิง นเพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3 อารยธรรมศาสนา (สถาปัตยกรรม)

6.3.1 ขั้นตอนการทำผลงาน

ภาพที่ 6.16 ขั้นตอนการปัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.17 ขั้นตอนการปัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3.2 ผลงานจริงอารยธรรมศาสนา

ภาพที่ 6.18 ผลงานจริง อารยธรรมศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

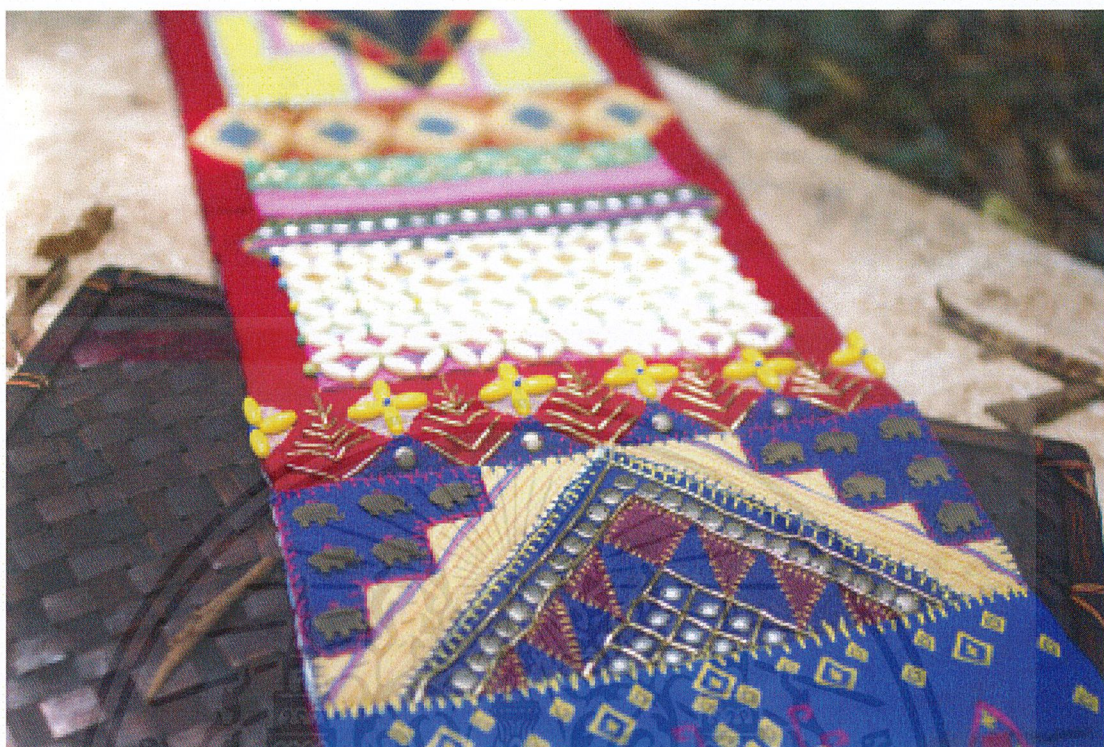

ภาพที่ 6.19 ผลงานจริง อารยธรรมศาสนา

ภาพที่ 6.20 ผลงานจริง อารยธรรมศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.21 ผลงานจริง อารยธรรมศาสนา

ภาพที่ 6.22 ผลงานจริง อารยธรรมศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ผู้ใช้ควรนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.23 ผลงานจริง อารยธรรมศาสนา

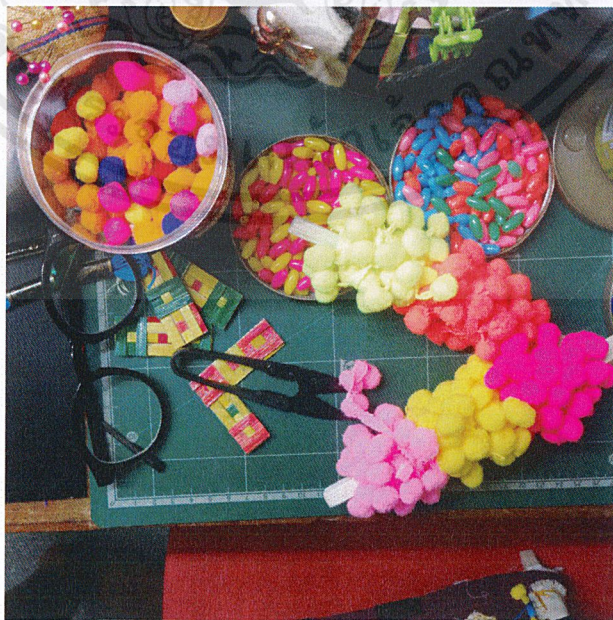

ภาพที่ 6.24 ผลงานจริง อารยธรรมศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการแข่งขันเพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.4 หัตถาอีสาน (ศิลปหัตถกรรม)

6.4.1 ขั้นตอนการทำผลงาน

ภาพที่ 6.25 ขั้นตอนการปัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.4.2 ผลงานจริงหัตถาอีสาน

ภาพที่ 6.26 ผลงานจริง หัตถาอีสาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.27 ผลงานจริง หัตถาอีสาน

ภาพที่ 6.28 ผลงานจริง หัตถาอีสาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.5 อาหารวิจิตร (อาหารอีสาน)

6.5.1 ขั้นตอนการทำผลงาน

ภาพที่ 6.29 ขั้นตอนการปัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.5.2 อาหารวิจิตร

ภาพที่ 6.30 ผลงานจริง อาหารวิจิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.31 ผลงานจริง อาหารวิจิตร

ภาพที่ 6.32 ผลงานจริง อาหารวิจิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.33 ผลงานจริง อาหารวิจิตร

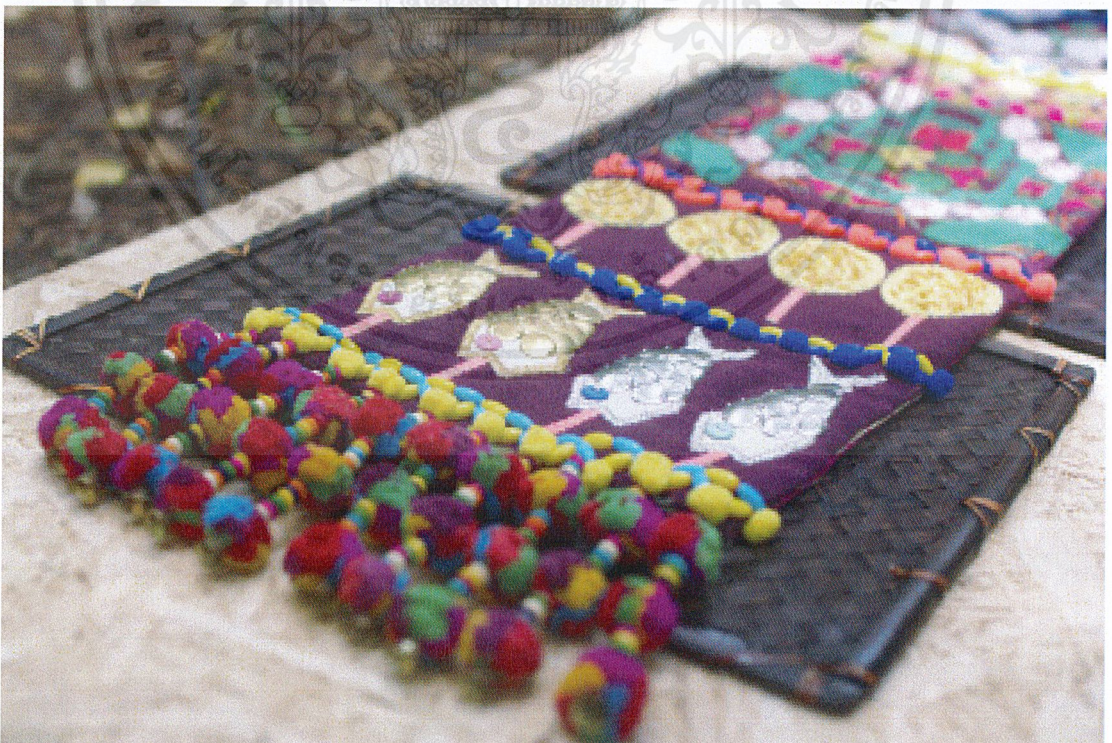

ภาพที่ 6.34 ผลงานจริง อาหารวิจิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.35 ผลงานจริง อาหารวิจิตร

ภาพที่ 6.36 ผลงานจริง อาหารวิจิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการแข่งขันเพื่อชิงถ้วยเกียรติยศ ณ ภูมิภาคให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการทำโครงการออกแบบภาพประกอบวิถีชีวิตชาวอีสานโดยเทคนิควัสดุผ้านี้แล้ว ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆมากมายได้ใช้สิ่งที่ได้เรียนมา และสิ่งใหม่ๆ วิธีการใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำมาใช้ในศิลปนิพนธ์นี้ได้รับความรู้จากการค้นคว้าหาข้อมูลเป็นจำนวนมาก นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาข้อสรุปแล้วนำมาแบ่งเป็นหมวดหมู่ได้เรียนรู้และรู้จักวิถีชีวิตชาวอีสานที่มากขึ้นไปด้วยเอกลักษณ์ และมนต์เสน่ห์ของ ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ศิลปหัตถกรรม อาหาร ที่ถูกสืบทอดมายังรุ่นสู่รุ่น สำหรับตัวข้าพเจ้าเองไม่ได้เป็นคนภาคอีสาน แต่รู้สึกหลงใหล และชื่นชอบความเป็นอีสาน ความเป็นพื้นบ้าน ความเรียบง่าย ความสนุกสนาน ประเพณีวัฒนธรรม ที่ช่วยสอนและช่วยขัดให้เกลาถูกลานสำนึกกรักบ้านเกิดของตัวเอง

ปัญหาที่เกิดจากการทำศิลปนิพนธ์ในช่วงแรกๆนั้นที่เริ่มค้นคว้าหาข้อมูลอาจเป็นปัญหาบ้างเนื่องจากต้องหาข้อมูลหลายอย่าง เป็นข้อมูลที่กว้างแล้วนำมาสรุปจัดเป็นหมวดหมู่ และด้วยเวลาที่ต้องแบ่งให้ถูกต้อง ทั้งทางด้านหาข้อมูลและการลงมือทำงานจริง บางครั้งการลงพื้นที่อาจมีปัญหาไม่สามารถลงพื้นที่ได้ทั่วทุกสถานที่ที่ต้องการหาข้อมูลและในการเลือกซื้อวัสดุที่นำมาใช้ประกอบการจัดการตารางเวลาในการทำงานนั้นเป็นส่วนสำคัญมากๆ หากได้มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้าและทำได้ตามตารางที่เตรียมไว้จะทำให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ในการทำศิลปนิพนธ์ครั้งนี้ได้สอนอะไรหลายอย่างไว้มาก ทั้งเรื่องความอดทน ระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา การทำงานร่วมกับผู้อื่น การเรียบเรียงความคิดและนำมาใช้ การได้ค้นพบที่มีความชอบหรือถนัดอะไร ถ้าได้ทำในสิ่งที่ชอบแล้วจะทำให้สนุกกับการทำงานแม้จะเป็นช่วงเวลาที่นานมากาก็ตาม อาจมีเบื่อบ้างจนไม่อยากจะทำ แต่ยังไปแล้วมันจะผ่านไปได้ด้วยดีเสมอเมื่อได้ทำอย่างเต็มที่แล้ว

สำหรับตัวข้าพเจ้าเองที่ได้จัดทำศิลปนิพนธ์โครงการออกแบบภาพประกอบวิถีชีวิตชาวอีสานโดยเทคนิควัสดุผ้า มีความภาคภูมิใจเป็นอย่างมากที่ได้ทำงานชิ้นนี้ขึ้นมา รู้สึกสนุกที่ได้ทำอะไรใหม่ๆ อาจมีข้อผิดพลาดบ้าง ไม่เป็นไปในแบบที่ต้องการบ้าง มีความรู้สึกเบื่อและท้อบ้าง แต่เมื่อได้เห็น

บรรณานุกรม

ประทับใจ ศึกษา. (2554). ชุงอีสาน. (พิมพ์ครั้งที่ 1). อุบลราชธานี: โรงพิมพ์ศิริธรรมออฟเซต.

โครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม. (2555). วิธีชีวิตคนอีสานในอดีต. อุบลราชธานี:
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

โครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม. (2555). เครื่องมือการล่าสัตว์. อุบลราชธานี:
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

ความหมายของภาพประกอบ. (2554). เข้าถึงได้จาก: <http://www.yuttapong.com>
(วันที่ค้นหาข้อมูล: 25 พฤษภาคม 2558).

หลักศิลปะที่ใช้ในการสร้างสรรค์ภาพประกอบ. (2553). เข้าถึงได้จาก: <http://www.bloggung.com>
(วันที่ค้นหา: 25 พฤษภาคม 2558).

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล

นางสาวสุพัตรา คະอะนันท์

ที่อยู่

43/1 หมู่ 2 ตำบลคลองขุด

อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24140

ประวัติการศึกษา

ปีการศึกษา 2553

จบการศึกษาจากวิทยาลัยบออาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา (ระดับชั้น ปวช.)
แผนกศิลปกรรม สาขาคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

ปีการศึกษา 2554 - 2557

ศึกษาที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
สาขาวิชานิตศศิลป์ ภาควิชานิตศศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

ประวัติการฝึกงาน 2557

บริษัท 1000 PONIES